الإسلام والإلحاد وجها لوجه

له الحاد (بې دینی) څخه اسلام ته تېښته

له الحاد (بې دينۍ) څخه اسلام ته ټېښته

سوال او ځواب

د الله په نوم، حمد او ثنا دي وي، درود او سلام دي وي پر رسول الله صلى الله عليه وسلم، د هغه پر کورنۍ او اصحابو او پر هغو کسانو چې هغه ته وفادار دي؛ اما بعد

دا يو کتاب ګوتې دی: (له الحاد -بې دينۍ- څخه اسلام ته ټېښته).

دا رساله مونږ ته "د الحاد طبيعت" او ډولونه بيانوي، او دا چې څرنګه الحاد د عقل او (الهي) فطرت له بديهياتو سره په ټکر کې دی.

او دا رساله د خالق ذات د ثبوت ځنې دلايل وړاندې کوي .

مونږ په عقل سره الله جل جلاله پېژنو، الله تعالى فرمايلي:

{أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ} ﴿٣٥﴾

(آيا دوی بې له څه شي پيدا کړی شوي دي، يا هم دوی، پخپله پيدا کوونکي دي)﴿٣٥﴾

د الطور سورت.

په عقل سره؛ دري امکانات شتون لري چې څلورم ورته نشته.

لومړی: دا چې مونږ پرته له خالق څخه پيدا شوي يو : (أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ) -آيا دوی بې له څه شي پيدا کړی شوي دي- چې دا کار ناشونی دی، ځکه څنګه پرته له پيدا کوونکي څخه پيدا کيدی شو؟

دویم دا: چې مونږ خپل ځانونه په خپله پیدا کړي دي (أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ)- یا همدوی په خپله پیدا کوونکي دي - دا هم ناشونې ده، ځکه څنګه کیدی شی چې خپل ځان پیدا کړم مخکې لدې چې پیدا شم؟

نو په عقل سره دریم احتمال پاتې کیږي، او هغه دا دی چې آیت ورځخه چوپ پاتې شوی دی ځکه چې عقل یې مني؛ هغه دا چې مونږ لره یو خالق شته چې مونږ یې پیدا کړي یو.

نو مونږ، الله تعالی په عقل سره پېژنو.

همدا رنګه مونږ الله تعالی په فطرت سره پېژنو.

او په فطرت سره دا هم پېژنو چې بتان او طبیعت د کایناتو د پیدا کولو او د بکتریا او انسان د رامنځته کولو هیڅ ځواک نه لري، او نه هم پدې بڼه د انسان د بدن د فعالیتونو کنترول او نه هم له وړې ذرې څخه د کهکشان تر کچې زیرک پیدایښت.

نو هغه بتان چې کافران یې عبادت کوي، او هغه فطرت چې ملحد (بې دینه) پرې باور لري، دواړه خپل خالق ته محتاج دي.

بتان او طبیعت د خپلو چارو د هیڅ شي واک نه لري، او دوی سره ستا په داخل کې پدې حیرانوونکې اندازې سره د هرمونونو د تنظیم وړتیا نشته، او نه هم دوی د دې وړتیا لري چې جینیټیکي کوډ ځای په ځای کړي، کوم چې د هرې ژوندۍ حجرې دننه میلیونونه معلومات دي، او نه د دوی سره د کوم شي د موندلو توان شته، حتی د خپل ځان د پیدا کولو وړتیا هم نه لري.

د دې عجائبو سره د دې نړۍ پیدا کوونکی لوی خالق دی، په هر څه پوه، ځواکمن، د حکمت خاوند او پاک ذات دی.

بیا لدې وروسته دا رساله د بې دینانو شبهې او د خالق لا یزال په اړه د عقلي او فطري دلیلونو د باطلولو هڅې څیړي.

او د دوی د مشهورو باطلو هڅو څخه یوه هم (په تصادفي توګه د کائناتو د رامنځ ته کېدلو) وینا ده، دا د دوی د ناپوهۍ له امله او یا د احتمالاتو د پام غورځولو له امله، ځکه تصادف دوه شرطونه لري چې ورڅخه نه جلا کیږي.

او هغه دواړه: وخت او ځای دي.

نو د تصادف لپاره وخت شرط دی چې اغیزه پکې وکړي.

او د یو شي فزیکي شتون ته اړتیا لري چې خپل تاثیر پکې تولید کړي.

څنګه کولای شو ووایو چې چانس(تصادف) د کایناتو په جوړولو کې رول لوبولی دی! سره لدې چې زمونږ کائنات د هیڅ وخت او هیڅ ځای او بالآخرة پرته له تصادف څخه رامنځته شوي دي.

بیا دا رساله د دین شتون ته د اړتیا، د دین مفهوم او رب العالمین ته د حتمي تسلیمیدو د اړتیا په موخه ځینې عقلي شواهد وړاندې کوي، نو الله ته تسلیمېدل او هغه ته په اطاعت سره غاړه ایښودل همدغه د دین حقیقت دی.

نو ته الله ته غاړه ږدې، او د خپل خالق، رازق او هغه ذات عبادت کوې چې پر تا یې د هر ډول احسان، نعمت او هدایت لوریینه کړې ده.

نو عبادت د الله حق دی پر بندګانو، ځکه الله هغه پاک ذات دی چې مونږ يې پيدا کړي يو، ژوند يې راکړی، روزي يې راکړي، لارښوونه يې راته کړي، او خپل رسولان يې مونږ ته راليږلي دي تر څو مو وازمايي او امتحان مو کړي چې څوک زمونږ څخه غوره عمل کوي، نو عبادت د الله حق دی پر مونږ باندې.

{الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ۚ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ} ﴿٢﴾

هغه ذات چې مرګ او ژوند يې پيدا کړی، د دې لپاره چې تاسو وازمايي چې په تاسو کې د عمل په لحاظ کوم يو ډېر ښه دی او هم دی ښه غالب، ډېر بخښونکی دی.

سورة الملک.

پيا ورپسې پراو کې دغه رساله د اسلام پر صحت ځنې دلايل وړاندې کوي، او دا حقيقت بيانول چې الله له بشريت څخه پرته له اسلام څخه بل دين نه قبلوي، الله تعالى فرمايي:

{وَمَن يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَن يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ} ﴿٨٥﴾

{وَمَن يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَن يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ} ﴿٨٥﴾

او څوك چې له اسلام نه غير (بل) دين غواړي، نو هېڅكله به هم له ده نه قبول نه کړی شي او دغه کس په اخرت کې له تاوانيانو څخه دی.

سورة آل عمران.

نو اسلام هغه دين دی چې الله پرې ټول نبيان او رسولان راليږلي دي.

او د اسلام اساسي نښه دا ده چې پدې کې الله ته غاړه ايښودل او يوازې د هغه عبادت کول دي.

او اسلام تر ټولو بشپړ شريعت دی چې الله تعالی ته غاړه ايښودلو ته هڅول کوي.

او دا يوازينی دين دی چې د الله توحيد ته بلنه ورکوي، هغه توحيد چې ټول انبياء پرې راغلي دي.

نو ټول پيغمبران د توحيد په عقيده دي، که څه هم چې قوانين يې سره جلا دي.

الله تعالی فرمايلي

{وَمَا أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ مِن رَّسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَـٰهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ} ﴿٢٥﴾

{وَمَا أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ مِن رَّسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَـٰهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ} ﴿٢٥﴾

او مونږ له تا نه مخکې هېڅ رسول نه دی لېږلی مګر چې هغه ته به مونږ (دا) وحي کوله چې بېشکه شان دا دی چې له ما نه پرته بل هېڅ حق معبود نشته، لهذا تاسو زما عبادت کوئ.

سورة الأنبياء.

او نن سبا پرته له اسلام څخه هيڅ دين په توحيد پاتې ندی، حال دا چې نورو اديانو ته منسوبين په شرک کې لږه يا ډيره ونډه لري، د پيغمبرانو له مرګ څخه وروسته او وروسته لدې

چې خلک يې د توحيد پر دين پرېښودل، د وخت سره خلکو شرکي عملونه پيل کړل، او نن په سوچه توحيد چې انبياوو راوړی دی هيڅ دين پاتی ندی پرته له اسلام څخه.

بيا رساله پدې سره پای ته رسيږي چې انسان څرنګه مسلمان کيدلی شي، او د اسلام معنی او اسلام ته اړتيا څه دی.

اسلام ټولو هغو پوښتنو ته چې د انسان په ذهن کې ګرځي جواب ويلی چې: له کوم ځای نه راغلي يو، ولې مونږ پدې نړۍ کې يو، او مونږ چيرته تلونکي يو؟

اسلام دې ټولو ته د قرآن کريم په يو آيت کې جواب ويلی، زمونږ پاک رب فرمايلي:

{وَمَا لِيَ لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ} ﴿٢٢﴾

{وَمَا لِيَ لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ} ﴿٢٢﴾

او په ما څه شوي دي (څه مانع دی) چې زه به د هغه ذات عبادت نه کوم چې زه يې پيدا کړی يم او خاص هغه ته به تاسو بېرته بېول کيږئ.

سورة يس.

له کوم ځايه راغلی يې؟ الله پيدا کړی يم، (الَّذِي فَطَرَنِي). هغه ذات چې زه يې پيدا کړی يم.

او زه چيرته تلونکی يم؟ ژر دی چې الله ته به ورشم، تر څو راسره د عمل حساب وشي.

(وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ).

(وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ). او هغه ته به تاسو بيرته بيول کيږئ.

ولي دي نړۍ ته راغلی يم؟ د الله د عبادت لپاره او چې و ازمايل شم.

زه ولي د الله عبادت کوم؟ طبيعي خبره ده چې زه د هغه الله عبادت کوم چې زه يې پيدا کړی يم، ځکه د بنده او د هغه د رب تر منځ د اړيکو طبيعت همدا دی چې: بنده د خپل رب او خالق عبادت وکړي.

(وَمَا لِيَ لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي).

او په ما څه شوي دي (څه مانع دی) چې زه به د هغه ذات عبادت نه کوم چې زه يې پيدا کړی يم .

يو آيت دی چې د دريو خورا مهمو پوښتنو ځوابونه يې راغونډ کړي دي چې انسانان يې حيران کړي دي.

{وَمَا لِيَ لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ} ﴿٢٢﴾

او په ما څه شوي دي (څه مانع دی) چې زه به د هغه ذات عبادت نه کوم چې زه يې پيدا کړی يم .(٢٢)

سورة يس.

اسلام د ټول عالم لپاره د الله شريعت او قانون دی.

او د اسلام معنا ده چې : بنده خپل ځان الله ته وسپاري، نو الله ته تسليميږي او په طاعت کولو سره ورته غاړه ږدي، او د خپل خالق او مالک پيروي کوي.

الله تعالی فرمايلي دي:

{وَمَن يُسْلِمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّـهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ} ﴿٢٢﴾

او هغه څوك چې خپل مخ الله ته وسپاري، په داسې حال کې چې نېکي کوونکی وي، نو یقیناً ده په ډېرې مضبوطې کړۍ باندې منګولې ښخې کړي دي.

سورة لقمان

اسلام د ژوند په هر کوچني او لوی کار کې د الله بندګي کول دي، الله تعالى فرمايي:

{قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّـهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٢﴾ لَا شَرِيكَ لَهُ ۖ وَبِذَٰلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٦٣﴾}

{قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّـهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٢﴾}

ته ووايه: بېشكه زما لمونځ او زما قرباني او زما ژوند او زما مرګ خاص د الله رب العلمين لپاره دي

د هغه هېڅ شريک نشته او ما ته د همدې (توحيد) حكم شوی دی او زه تر ټولو مسلمانانو اول يم

سورة الأنعام

لمونځ مي، قرباني مي، ژوند او مرګ مي خاص د الله رب العالمين لپاره دي، هر څه چې تر سره کوم د الله لپاره يي کوم، زه چې لمونځ کوم؛ د الله لپاره يې کوم، د مور او پلار اطاعت د الله لپاره کوم، لوست او زده کړه د الله لپاره کوم تر څو خلکو ته ګټه ورسوم، او ويده کيږم تر څو سبا ته ځواکمن اووسم پر هغه څه چې الله راته پرې امر کړی دی.

نو دا په هر عمل کې د الله بندګي ده، او دا الله ته د تسلیدو تر ټولو مهمې نښې نښانې دي.

د پوهې لوړه...د هغه اړین شي لوړه چې زمونږ پام ځانته اړوي بل شی یې نشي مړولای پرته له اسلام څخه.

په داسې حال کې چې الحاد د هغه چا لپاره بسنه نه کوي چې پوهیږي چې هغه د مرګ لپاره زیږیدلی.

دغه رساله د الحاد په ستونزو کې یوه علمي او فکري سرچینه ده او د اسلام د اعتبار ځینې شواهد وړاندې کوي.

دا وجبه (غذا) د سوال او ځواب په شکل کې ده...

نو راځي د الله په برکت یې پیلوو

۱ - الحاد څه ته وایي؟

ج: الحاد په هر غیبي ځواک له باور کولو څخه انکار دی. ملحد د خالق، نبوت او قیامت څخه انکار کوي.

۲ - په الحاد باندې څه شی عیب کیږئ؟

ج: الحاد د دیني عقیدې په پرتله خورا لوړ باور ته اړتیا لري.

خو دا هغه عقیده ده چې په خیالي انګیرنو او درواغجنو تصوراتو ولاړه ده، د دیني عقیدې برعکس چې په فطري او حتمي محورونو ولاړه ده، چې مونږ یې په خپلو سترګو وینو، او فکري لومړیتوبونه او شرعي دلایل دي.

د دې لپاره چې ملحد شي نو باید لاندې کارونه تصور کړئ:

الف- هیڅ شی؛ بل هیڅ شي ته ور اضافه شو او له هغې څخه

يو لوی شی رامنځته شو...دا په يوه غوره بڼه، نهايت دقيق او معياري ډول، خورا دقيقي اندازې سره او ستونزمنو حدودو سره کاينات شول .ب- تصادف حيرانوونکي حدود او فزيکي ثوابت رامنځته کړل کوم چې په کائناتو کې ليدل کيږي؛ په داسې حال کې چې د تصادف لپاره دوه شرطونه دی چې ځای او وخت دي، او کائنات پرته له ځای او وخت څخه رامنځته شول! ج- د زمکې لمړي چاپيريال او ګډوډی؛ ژوند، باکترياوي او انسان رامنځته کړ، پداسې حال کې چې اوس مهال بشري عقل د نبوغ حالت ته رسيدلی، خو لدې سره بيا هم نشي کولی چې د ژوند يوه ساده نمونه اختراع کړي. د : ټول هغه اخلاقي ارزښتونه چې مورږ يې سم ګڼو، او ډيری يې په بشپړ ډول د مادي ضد لوري ته ځي - نو اصلي اخلاق د دنيوي مصلحت پر بنا د مادي بار او تاوان استازيتوب کوي. هغه چې د مادې او د هغې محصولات دي، دا عقلي ناشوني هغه څه دي چې په الحاد (بې دينۍ) د پيل په موخه پرې بايد باور ولرې.

هـ- د الحاد لپاره هيڅ منطقي يا مادي دليل شتون نلري چې د زمکې د ټولو خلکو د له منځه تللو مخه دې ونيسي.

مادي نړۍ سم او ناسم نه پيژني.

چې داسې ده نو د الحادي مفکورې پر اساس؛ د زمکې د ټولو خلکو له منځه تلل د هغوی د راژوندي کيدو سره برابره خبره ده.

الحاد هم د باور پر بنسټ ولاړ دی، مګر داسې يو باور چې د پوهې، دليل، عقل او يا اخلاقو څخه خالي دی.

د خالق د شتون دليل څه شی دی؟

دليلونه زيات دی خو په دوو بسنه کوو:

د پيدا کولو دليل.

د پاملرنې او مهارت دليل.

د پيدا کولو دليل څه معنا لری؟

د پيدا کولو د د ليل معنا دا ده چې :

هر شی رامنځته شوی، پدې معنا چې پيدا شوی وروسته له هغه چې شتون يې نه درلود، نو خامخا به رامنځته کوونکی يعنې پيدا کوونکی لري.

نو پدې اساس به زمونږ سره د پيدا کوونکي پاک ذات پر شتون بې شمېره دليلونه وي.

په کاياناتو کې هره ذره د پيدايښت ثبوت دی، لکه څنګه چې هر څه رامنځته شوي په حقيقت کې وجود ته راښکاره شوي، نو دا په يو پيدا کوونکي ذات دلالت کوي.(۱)[1]

او که وجود (شتو شيانو) ته وګورې نو دا به درته څرګنده شي چې دا موقتي او بدليدونکی دی؛ نه دايمي او ابدي، لدې امله دا په خپل ځان بسيا نه دی او دا خبره په ذهني توګه تا ددې خبرې منلو ته اړ باسي چې دا يو خالق لري، او پدې سره ستاسو سترګې يوازې د نړۍ په ليدو سره د نړۍ خالق ته راګرځي.

---

[1] في المتن السطر الاول:(... هی دليل على الخلق) هذا خطا والصحيح:(هی دليل على الخالق).

لدي امله د قرآن آيتونه څومره زيات دي چې د انسان پام نړۍ او زمونږ چاپيره مخلوقاتو ته واوړي، الله تعالى فرمايي:

{قُلِ انظُرُوا مَاذَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَمَا تُغْنِي الْآيَاتُ وَالنُّذُرُ عَن قَوْمٍ لَّا يُؤْمِنُونَ} ﴿١٠١﴾

ته (ورته) ووايه: تاسو وګورئ په اسمانونو او زمکه کې څه (څه دليلونه) دي او هغه قوم ته آيتونه او وېرووونکي ګټه نه رسوي چې ايمان نه راوړي.

سورة يونس

او الله تعالى فرمايي:

{أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي أَنفُسِهِم ۗ مَّا خَلَقَ اللَّـهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى ۗ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ لَكَافِرُونَ} ﴿٨﴾

آيا دوی په خپلو نفسونو کې فکر ندی کړی، چې الله آسمانونه او زمکه او هر هغه څه چې د دې دواړو په مينځ کې دي؛ ندي پيدا کړي مګر په حقه سره او په ټاکلي نېټې سره او بېشکه ډېر له خلقو ځنې د خپل رب په ملاقات خامخا منکران(او کافران) دي (٨)

سورة الروم.

او الله تعالى فرمايي

{أَوَلَمْ يَنظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّـهُ مِن شَيْءٍ} ﴿١٨٥﴾

آيا دوی د اسمانونو او ځمکې په سلطنت (او انتظام) کې غور نه دی کړی او په هغو شیانو کې چې الله پیدا کړي دي ﴿١٨٥﴾

سورة الأعراف.

نو هر شی چې تازه پیدا شوی نېغ په نېغه د پیدا کوونکي په شتون دلالت کوي.

د پاملرنې او مهارت دلیل څه معنا؟

د پاملرنې او مهارت دلیل معنا دا ده چې:

په مطلق ډول سره په کائناتو کې له کوارکونو - تر ټولو کوچنۍ مادي کتله لیدل شوې ده، چې اټومي جوړښتونه تشکیلوي - څخه نیولې تر کهکشانونو پورې، یوه اندازه پیچلې دنده لري.

پدې معنا چې یوه تخصصي، مهمه او ځانګړې دنده سرته رسوي.

او په طبیعت کې هره وظیفوي پیچلتیا، په مجرد شتون باندې زیاته مرتبه لري.

نو شتون یوه مرتبه ده.

او د شته شیانو دننه پیچلتیا، په یوازې شتون زیاته مرتبه لري.

او هر څه مو چې چارچاپیره دي په ځانګړې بڼه ډیزاین شوي تر څو ځانګړې دنده سرته ورسوي.

نو هر څو مو چې چارچاپيره دي، په حقيقت کې يوه پيچلې دنده لري.

او وظيفوي پيچلتيا پخپله د جوړښت او پيدا کولو دليل دی.

نو خامخا يو پيداکوونکی شته.

بيلګه يې: چراغ دی، چې وظيفوي پيچلتيا ښايي.

برقي چراغ له لاندی شيانو جوړ دی :

١ - شمع(ګروپ)

د مسو سيم: چې شمې ته برق ورکړي.

اضافي ګاز: چې د شمې ساتنه وکړي او له شمې او برق سره تعامل و نه لري.

ښيښه: چې د هوا ننوتلو او اضافي ګاز راوتلو مخنيوی وکړي، که داسې ونه شي نو شمه به وسوځيږي.

د چراغ پايه (هولډر) تر څو څراغ له هولډر سره ونښلوي او بالاخره د بريښنا جريان رامنځته کړي

دلته بريښنايي څراغ يو پيچلی سيستم لري چې ساده کيدی نشي، له همدې د ټولو په سر کې په زيرک جوړښت باندې دلالت کوي.

هغه څوک چې د څراغ زيرک جوړښت نه مني او يا وايې چې دا خپله په تصادفي ډول رامنځته شوی، نو بايد د دې خبرې لپاره تري دليل وغوښتل شي.

نو هغه چا چې څراغ جوړ کړی د بريښنا په معنا، جريان، د څراغ په ګټو او د شمې په حساسيت پوره پوهيږي، لدې امله

د څراغ شتون نیغ په نبغه د زیرک جوړوونکي په شتون دلالت کوي، او اتکلي ندی چې ګویا نور څراغونه شته چې په پوره توګه د دې څراغونو سره په شکل کې توپیر لري.

د عقلي استدلال د ورته درجې سره، ګورو چې یو فعال پیچلي شی لکه انسان یو خالق لري.

څراغ له پنځو برخو څخه جوړ دی ...

پداسې حال کې چې انسان په هره حجره کې 4 ملیارده اجزاوې لري.

څلور ملیارده اجزاوي "حروف" د یو ژوندي ارګانیزم دندې تشکیلوي چې د جنیټیک کو، جینوم یا DNA ورته ویل کیږي، او دا حروف ستاسو د هرې حجرې په مرکز کې موقعیت لري.

نو که فکر کوئ چې د څراغ پنځه برخې یو جوړونکی لري او تاسو جوړونکی نه لرئ، نو دا ستاسو ستونزه ده.

{أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ} ﴿٣٥﴾

آیا دوی بې له څه شي پیدا کړی شوي دي، یا هم دوی، پخپله پیدا کوونکي دي ﴿٣٥﴾

سورة الطور.

ستاسو په شاوخوا کې هرڅه پیچلتیا لري، او هیڅ شی په طبیعت، اتوم، پورته سیارو ، یا ستاسو په بدن کې شتون نلري، پرته له یوې اندازې وظیفوي پیچلتیا څخه.

د هر اتوم او هرې ذرې وظیفوي پیچلتیا او دنده د کائناتو په هر شی کې شتون لري.

الله تعالى فرمايي

{إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنزَلَ اللَّـهُ مِنَ السَّمَاءِ مِن مَّاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِن كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيَاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ} ﴿١٦٤﴾

يقيناً د آسمانونو او زمکې په پيدا کولو او د شپې او ورځې په بدلېدو او په هغو بېړيو کې چې په سمندر کې يې هغه څه روان کړي وي چې خلقو ته نفع رسوي، او په هغه څه کې چې الله له بره نه راورَولي دي، چې اوبه دي، نو په دې سره يې ځمکه د هغې د مړه کېدو (وچېدو) نه پس ژوندۍ کړه، او په دې کې يې هر قسمه خوځنده (شيان) خواره کړل، او د بادونو په ګرځولو (راګرځولو) او په هغې وربېځ کې چې د اسمان او زمکې په مينځ کې مُسَخَّر کړی شوی ده، خامخا د (هغه) قوم لپاره نښې دي چې عقلمند وي (١٦٤)

سورة البقرة

او په دې اړه آيتونه ډېر دي؛

او پند نه اخلي مګر هغه څوک چې عقل کاروي.

{وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ} ﴿٧﴾

او پند نه اخلي مګر د صفا عقل خاوندان ﴿٧﴾

سورة آل عمران.

څوک چې له خپل عقل څخه کار واخلي او په وجود (د مخلوقاتو د ثبوت په دليل) کې وګوري او د موجوداتو په

کنټرول او دندو (د پالنې او کمال د ثبوت دلیل) کې وګوري نو عقلاً به د خالق د شتون پر استدلال قطعي پریکړه وکړي.

6- ولې د انسانانو او نورو ژوندیو موجوداتو سرچینه لومړنۍ ډیر ساده کائنات ندي؟

ج: دلته دوه ستونزې دي:

لومړۍ ستونزه: دا چې د یو ډول ژوندیو موجوداتو نورو ته د لیږد لپاره یو رغنده دلیل هم شتون نه لري، دا خو لا پریږده چې دومره لوی حیرانوونکی ټوپ ووهل شي چې ګویا انسانان له ابتدایي مخلوقاتو څخه منځته راغلي دي.

نو یو ملحد څنګه کولی شي پداسې یو نشت اټکل باور وکړي، او هیڅ مستقیم دلیل و نه مني، او زمونږ له عقلي دیني استدلال څخه انکار وکړي؟.

دویمه ستونزه: د لږ تر لږه جین سیټ مفکورې(Minimum gene set concept) له مخې، امکان نه لري چې هیڅ ژوندی موجود ، که هر څومره ساده وي، له 200 جینونو څخه دې کم وي.

او د جینونو لږ تر لږه شمیره دا ده: د جینونو لږترلږه اندازه چې له هغه پرته هیڅ ژوندیزی مخلوق ژوند نشي کولی!

نو هیڅ ژوندی ارګانیزم به شتون ونلري که چیرته د جینونو شمیر له لږ تر لږه څخه د یو جین په اندازه هم کم وي.

جین یو معلوماتي فیته (کاسیټ) دی چې ډیری جینیاتي کوډونه لري چې معلومات کوډ بندي کوي.

د ژوند لپاره لږ تر لږه جینونه اړین دي تر څو، د دې جینونو یوه ډله د انرژۍ لپاره کوډ بندي کوي - ځکه چې له انرژۍ پرته هیڅ ژوندی ژوند نه شي کولای- او د جینونو یوه بله ټولګه د خوړو لپاره کوډ بندي کوي، او ځینې نور بیا د تولید لپاره کوډ بندي کوي، او نور د ژوند د بنسټیزو دندو لپاره کوډ بندي کوي، او همداسې!

ساینس پوهانو د ژوند لپاره د اړینو جینونو د لږترلږ شمیر لپاره محاسبه کړې، او معلومه کړې یې ده چې دا باید له دوه سوو جینونو څخه کم نه وي.

د کریګ وینټر فاونډیشن دې پایلې ته رسیدلی چې د جینونو لږ تر لږه شمیر له دریو سوه او دوه اتیا جینونو څخه کم نه وي.[1]

ساینس پوهانو موندلې چې مایکوپلازما (Mycoplasma)، کوم چې د زمکې پر مخ ترټولو کوچنی ژوندی موجود دی؛ 468 جینونه لري.

که دا یوازې د مادې مسأله وي او بس، او نړۍ یوازې یو فزیکي سیسټم وي، نو موږ باید له صفر جین څخه پیل وکړو، که موږ غواړو چې له هایدروجن څخه انسان ته ور انتقال شو!

---

[1] J. Craig Venter Institute (JCVI) conducted a study to find all the essential genes of M. genitalium through global transposon mutagenesis. As a result they found that 382 out of 482 protein coding genes were essential.

مګر ساینس مورِ ته وایي چې له صفر جین، یو جین، یا حتی سل جینونو په څیر هیڅ شی شتون نلري، ساینس وایي: مورِ لږترلږه د معلوماتو لوی سیټ ته اړتیا لرو، که نه نو ژوندی موجود به له پیل څخه څرګند شوی نه و.

په طبیعت کې هیڅ شی ابتدایي ندی، مګر هر سیسټم د خپلواکې جذبې سره پیل شوی!

دا حیرانتیا به د معلوماتو په سیسټم کې پاتې شي چې د مخلوقاتو له څرګندیدو دمخه یې کوډ بندي کوي، او دا به تل د الحاد په مخ کې یوه خنډینه ډبره پاتې شي، د هغوی په مخ کې به خنډینه ډبره پاتې شي چې د الله تعالی له خالقیت څخه منکر دي.

تاسو د 4 ملیارده تخصصي معلوماتو مخي ته قرار لرئ - هغه معلومات چې ستاسو د هري حجرې په نیوکلیوس کې شتون لري - د دقیقو حیاتي دندو د تولید لپاره.

نو ملحد دا تصور کاوه چې داسې مخلوقات شتون لري چې له صفر جین څخه پیل شوي، مګر د لږ تر لږه جینونو نظریه د دې تصور د له منځه وړلو لپاره راغله.

ژوندي موجودات د لومړۍ شیبې څخه د کاري پیچلتیا سره راڅرګند شول، که نه نو دوی به له پیل څخه راڅرګند شوي نه و.

7-د پاملرنې او مهارت د مثالونو بیلګې کومې دي؟

ج: بې شمېره بیلګې لري.

چې د زمکې کتابچې ورته بسنه نه کوي.

{وَلَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ مِن شَجَرَةٍ أَقْلَامٌ وَالْبَحْرُ يَمُدُّهُ مِن بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ مَّا نَفِدَتْ كَلِمَاتُ اللَّـهِ ۗ إِنَّ اللَّـهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ} ﴿٢٧﴾

او که په ربښتيا سره هره هغه ونه چې په ځمکه کې ده، قلمونه شي، په داسې حال کې چې(سياهي شي) دغه (محيط) بحر، (بيا) د ده مدد نور اوه بحرونه وکړي (نو) د الله کلمات به خلاص نشي، بېشکه الله ښه غالب، ښه حکمت والا دی ﴿٢٧﴾

سورة لقمان.

په کاياناتو کې هر اتوم (وړه ذره) د هغه د پاملرنې نښه ده دا چې موږ نن پدې حقيقت پوهيږو او يا سبا.

أ - انسولين - د ګلوکوز هضمولو هورمون - دی چې پانقراس يې ستاسو لخوا د خوړل شوی خوږو په اندازه توليدوي.

ب - د زړه د وينې د پمپ کولو ځواک د هغه انرژۍ سره مساوي دی چې عضلات ورته د ويستل شوي زحمت په اندازه اړتيا لري

ج - ستاسو د معدې تنګه خوله ترڅو خواړه بيرته ستاسو خولې ته راونه ګرځي چې له امله به يې په تکليف شئ.

د راوتلو بنده خوله تر څو مو کالي وخت په وخت ناپاکه نه شي.

ای – ستا د کوپرۍ هډوکي تر هغه وخته پوري سره نه ورځي تر څو چې د مور له رحم څخه په خوندي او آسانۍ سره رابښکته شوی نه يې، ځکه که چيرې يو ځای شوي وای، نو تر هغه وخته به د مور له رحم څخه راوتلی نه وې تر څو

چې هډوکي مات شوي نه وي، او هغه هډوکي تر هغه پورې وده نه کوي تر څو چې د دماغ وده بشپړه شوې نه وي.

و - ستاسو د اعصابو ټول محورونه، کوم چې بریښنایی سیګنالونه لیږدوي، جلا پردې سره پوښل شوي - لکه څنګه چې مورِ اوس د بریښنایی تارونو سره کوو - ترڅو بریښنایی سیګنال ټوټه ټوټه، ورک یا ګډوډ نشي.

الکترون په هره ثانیه کې د زر کیلومترو په سرعت سره د نیوکلیوس شاوخوا ګرځي، که نه نو دا به د مثبت نیوکلیوس سره د جذب د ځواک له امله په نیوکلیوس کې راښکته شي او کاینات به له پیل کیدو د مخه سقوط وکړي او دا د اتوم جوړولو لپاره نمونه یې سرعت دی.

H- کله چې دوه هایدروجن اتومونه سره ونښلي ، د هایدروجن 0.007٪ کتله په انرژۍ سره بدلیږي، او که دا اندازه د 0.007٪ پرځای 0.006٪ وي، نو پروټون به د نیوټرون سره یوځای نشي، او کائنات به یوازې هایدروجن پاتې شي، او پاتې عناصر به نه ښکاري، حتی که بدله شوې ډله د 0.007٪ پرځای 0.008٪ انرژي ته ورسیږي، یوځای کول به خورا ګرانه وي، چې دا به د کائنات څخه د هایدروجن سمدستي ورکیدو لامل شي، او ژوند به یې ناممکن کړي. نو شمیره باید د 0.006٪ او 0.008٪ ترمنځ وي.

i- د الکترون ماس (Electron mass) کتله، د نیوټرون ماس(Neutron mass) د کتلې 0.2٪ استازیتوب کوي، او دا د اتوم د جوړښت لپاره معیاري کتله ده.

ي- تېغونه له ټوکيدو وروسته نېغ په نېغه د رڼا لور ته مخ کوي او ريښې يې ښکته ځي، ځکه چې تېغونه د رڼا په وړاندې خورا حساس دي، او ټول هغه معلومات چې دوی يې د دندې ترسره کولو ته اړتيا لري د تخم دننه کوډ شوي، او داسې هورمونونه شتون لري چې د نبات پورتنۍ او شاته وده کنټرولوي او د ريښو په لور، او دا ټول هم د تخم دننه کوډ بندي شوي دي.

ک- په داسې حال کې چې تاسو خوړه ميوه خورئ او بيا يې وچ کلک او بې خونده زړی له ځان ځخه لرې ګذاروئ، پدې کار سره تاسو هغه ميوې ته اجازه ورکوئ چې په خپلو جينونو کې يو نظر واچوي؛ هغه مهال ميوه تاسو ته يو خوږ خوند درکوي پداسې حال کې چې خپل جينونه پټوي - کوم چې د هغه د ژوند اصل دی - د وچ او خويه زړي دننه چې تاسو ته نه ښکاري، نو کله چې تاسو دا وچه دانه په زمکه وغورځوئ تر څو - په کار پيل وکړي- ځکه دا مهال د ميوې د ونې د تشکيل لپاره ورته شرايط برابر شي؛ هغه ونه چې ښاخونو، ونو او ريښو ټولو ته شاملږي د ميوه لرونکي ونې په جوړولو پيل کوي، دا ټول کارونه په هغه نباتاتو کې پيښيږي چې په هيڅ نه پوهيږي.

ل - دې ګونګې او کنې ميوې ته چا معلومات برابر کړل تر څو ستاسو د خوښې سره سم د خوړوالي اندازه برابر کړي، چې خوړلو ته مناسبه وي؟

ښيا: دا زړی (تخم) چا بدرنګ او د نه خوړلو وړ وګرځاوه، تر څو يې له خوړلو ډډه وکړئ او لرې يې وغورځوئ؟

بيا: چا زړی (تخم) له ارثي جينياتي معلوماتو نه ډک کړ تر څو د ټولو توضيحاتو او دندو سره يو نوی نبات وزيږوي؟

م - په وروستيو کې ښکاره شوه چې: هغه ذاتي قصور او بې کاري چې مونږ يې په ښېګڼو کې ژوند کوو؛ په ټوله کې د کائناتو د کتلې زيږنده ده.

ذاتي قصور څه ته وايي؟

که چېرته تاسو په موټر کې سپاره شئ او ناڅاپه موټر ودريږي، څه پيښيږي؟

مخ په وړاندی ټيله کيږي! همداسې نده؟

همدې ته بې کاري او ذاتي قصور وايي.

که زمونږ د نړۍ ذاتي قصور د اوس په پرتله لږ وای، د هوا ساده باد به کولی شول چې ډبرو ته حرکت ورکړي، او لکه دا زمونږ د نړۍ په څېر به په دوامداره توګه په هر ډول شيانو سره ويشتل کېدو.

که چيرې فعاليت د اوس په پرتله لدې خورا لوی وی چې اوس دی، نو مونږ به حتی خپلو ګوتو ته حرکت هم نه شو ورکولی.[1]

د ذاتی قصور پياوړتيا او يا عدم فعاليت د کتلې سره تړلي دي.

هغه څه چې فزيک پوهان يې حيران کړي دا دي چې (د شيدو لار نومي کهکشان؛ هغه چې زمونږ لمريز نظام يې

[1] Nature's Destiny: How the Laws of Biology Reveal Purpose in the Universe, Michael Denton.

احتوا کړي، یوازې د 0.1 ملیون په واسطه د عدم فعالیت په کنټرول کې برخه اخلي، پداسې حال کې چې د ځمکې کتله یوازې د 0.001 په ملیون کې د عدم فعالیت په کنټرول کې ونډه لري.

نمونه ایې عدم فعالیت؛ هغه چې پر مټ یې مور ژوند کوو، او د هغې له لارې مور خپل ټول فعالیتونه تر سره کوو، هغه د ټولو کائناتو د انرژۍ د ټولګې محصول دی.

{وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا بَاطِلًا ۚ ذَٰلِكَ ظَنُّ الَّذِينَ كَفَرُوا فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ كَفَرُوا مِنَ النَّارِ} ﴿٢٧﴾

{وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا بَاطِلًا ۚ ذَٰلِكَ ظَنُّ الَّذِينَ كَفَرُوا فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ كَفَرُوا مِنَ النَّارِ} ﴿٢٧﴾

او مونږ اسمان او ځمکه او هغه څه چې د دواړو په مینځ کې دي داسې نه دي پیدا کړي، چې باطل (او عبث) دي دغه (باطل پیدا کول) د کافر شوو خلقو ګمان دی، نو دا د کافر شویو خلقو لپاره له اوره هلاکت (او عذاب) دی .

سورة ص.

هر څومره چې ساینس پراختیا مومي، په هماغه کچه د حکمت معجزې او د مخلوقاتو باریکیاني راڅرګندیږي.![1]

ن- او کله چې سترګو ته پام وکړو څه به وموموـ:

هغه (لوی) نعمت چې ارزښت یې نه اندازه کیږي.

{أَلَمْ نَجْعَل لَّهُ عَيْنَيْنِ} ﴿٨﴾

[1] دا مسأله مایکل ډینټون په خپل کتاب: قدر الطبیعة کې په تفصیل سره څېړلې او دا کتاب د دارالکتب له ژباړل شوو خپرونو څخه دی.

آیا مونږ ده ته دوه سترګې نه دي ورکړي ﴿۸﴾
سورة البلد.
د سترګو دقت (ریزولوشن): د پنځه سوه او شپږ اویا میګا پکسل سره برابر دی.
سترګې په نړۍ کې تر ټولو پاک لینز لري.
په شبکیه کې د نور اندازه کوونکی له نیم ملیمتر مربع څخه زیات ندی، او پدې سره د لس میلیونه رنګي درجو تر منځه له ببلابېلو بُعدونو څخه توپیر کوي، دا په حقیقت کې یوه معجزه او په زړه پورې الهی خلقت دی.
او کله چې تاسو خپل مخ ته یو څه وګورئ او رڼا د سترګې په کسي باندې تیریږي، پدې وخت کې ډیرې پیچلې کیمیاوي پروسې ترسره کیږي چې په پایله کې یو بریښنایی جریان تولیدوي، دا جریان ستاسو د سترګو د کسي څخه ستاسو دماغ ته د عصبي تارونو له لارې لیږدول کیږي، او دماغ دلته د دې بریښنایی جریان د فریکونسۍ تګ راتګ تشریح کوي چې دا یو لید دی، ته به وایې چې دا دماغ مخکې له مخکې یو بشپړ د لغاتو قاموس لري چې بریښنایی جریان په لید سره بدلوي هغه څه چې تاسو یې ګورئ.
یو حیرانوونکی شی که تاسو یې په اړه فکر کړی وي!
تصور وکړئ: دا دماغ چې له هډوکو جوړ په تیاره بکس دننه پروت دي - دغه تیاره بکس کوپړۍ ده.
او یوازې بریښنایی جریان ستاسو دماغ ته رسیږي.
نو دماغ څنګه دا جریان د لیدلو په توګه تشریح کوي؟

(دماغ) څنګه تاسو ته لید درکړ؟

دا معجزه په یوه شیبه کې تر سره کیږي، یوازې همدومره چې سترګې دې پرانیزې او وګورې.

عین خبره د اوریدو په اړه هم ده:

لکه څنګه چې د غږ موجونه ستاسو د غوږونو پردې ته ننوځي، د غوږ پرده یې له څپو څخه په میخانیکي حرکت بدلوي، دا میخانیکي حرکت بیا د غوږ په منځ کې د دریو کوچنیو هډوکو له لارې داخلي غوږ ته لیږدول کیږي، کوم چې دا په بریښنایی جریان بدلوي.

دا بریښنایی جریان اوس له داخلي غوږ له منځ څخه دماغو ته لیږدول کیږي، ترڅو دماغ د دې بریښنایی جریان په غږونو کې توپیر پیل کړي، نو تاسو کولی شئ غږ واورئ!

دا ټول هم د یوې ثانیې له یوې برخې څخه په کمه موده کې تر سره کیږي {او الله تاسو د خپلو میندو له خیټو نه راووېستئ، په داسې حال کې چې پر هېڅ شي نه پوهېدلئ او تاسو ته یې غوږونه او سترګې او زړونه در کړل، د دې لپاره چې تاسو شکر وباسئ)). سورة النحل (٨٧) سورة النحل.

تصور وکړئ چې دماغ هره شیبه د سترګو، غوږونو، لمس، خوند، بوی او د بدن له مختلفو برخو څخه په زرګونو بریښنایی سیګنالونه ترلاسه کوي، ترڅو د دې ټولو سیګنالونو ترمنځ په ډیر دقت ډول سره توپیر وکړي.

{هَـٰذَا خَلْقُ اللَّـهِ فَأَرُونِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِن دُونِهِ ۚ بَلِ الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ} ﴿١١﴾

دغه د الله مخلوق دی، نو تاسو (ای مشرکانو!) ما ته وښایئ څه شی دی هغه چې دغو (بتانو) پیدا کړی دی، چې غیر له هغه (الله) نه دي، بلکې ظالمان په ښکاره ګمراهۍ کې دي. (۱۱)

سورة لقمان.

{صُنْعَ اللَّـهِ الَّذِي أَتْقَنَ كُلَّ شَيْءٍ ۚ إِنَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَفْعَلُونَ} ﴿۸۸﴾

{صُنْعَ اللَّـهِ الَّذِي أَتْقَنَ كُلَّ شَيْءٍ ۚ إِنَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَفْعَلُونَ} ﴿۸۸﴾

(وګورئ) کاریګري د الله هغه چې هر شی یې محکم کړی دی، بېشکه هغه ښه خبردار دی په هغو کارونو چې تاسو یې کوئ. (۸۸)

سورة النمل.

څوک دی هغه چې د الله له نعمتونو دې یو وشماري؟

ستاسو په بدن کې د هر بند او هر هډوکي په اړه فکر وکړئ کوم چې تاسو ته اجازه درکوي چې په اندازه یې حرکت وکړئ!

د هغه خویه بندونو په اړه فکر وکړئ چې تاسو ته اجازه درکوي حرکت وکړئ پرته لدې چې هډوکي یو له بل سره د احتکاک له امل وخوړل شي، هغه بندونه چې الله تعالی په کې د مایع په څیر غوړ جمع کړي لکه د ماشینونو په پرزو کې چې (ګریس) کارول کیږي!

د الله پاک په نعمتونو کې فکر وکړه، پداسې حال چې غور کوونکی او د هغه پر نعمتونو شکر ویستونکی یې.

د الله نعمتونه بې شمېره دي.

{أَلَمْ تَرَوْا أَنَّ اللَّـهَ سَخَّرَ لَكُم مَّا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعَمَهُ ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةً ۗ وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّـهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُّنِيرٍ} ﴿٢٠﴾

{أَلَمْ تَرَوْا أَنَّ اللَّـهَ سَخَّرَ لَكُم مَّا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعَمَهُ ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةً ۗ وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّـهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُّنِيرٍ} ﴿٢٠﴾

آيا تاسو نه دي کتلي چې بېشکه الله تاسو لپاره په کار اچولي دي هر هغه څه چې په آسمانونو کې دي او هر هغه څه چې په ځمکه کې دي او پر تاسو باندې يې خپل نعمتونه، چې ظاهري او باطني دي پوره کړي دي او په خلکو کې ځينې هغه دي چې د الله په اړه جګړه کوي، بې له علمه او بې له هدايته او بې له روښانه کتابه (٢٠)

سورة لقمان.

٨- ځينې ملحدان د پاملرنې دليل باندې نيوکه کوي، وايي داسې شيان شته چې مثالي نه دي، لکه: ناروغي او زلزله؟

ځواب: په کاياناتو کې د کاملو شيانو نشتوالی، د ملحد په وينا، د بشپړتيا شتون نه رد کوي.

بلکه دا پدې سره د بشپړتيا شتون تائيدوي.

که په ټوله کې مهارت اصل او اساس نه وي، ملحد به د غیر ماهره شیانو شتون اصلا نه و احساس کړی.

نو څنګه تاسې پداسې یوه نړۍ کې چې تصمیم پکې نه وي؛ په تصمیم کې د عیب خبره کوئ؟

دا چې دوی یې په عدم مهارت سره نوموي نو دا د پوهې کمي ده او یا د شیانو د حکمت په درک کولو کې کموالی ده.

مؤمنان دا نه وایي چې کاینات کامل دی، او هیڅ آفت پکې نه رامنځ ته کیږي، لکه وایې: کائنات بشپړ دي نو هیڅ شی پکې پرته له هدف څخه نه رامنځ ته کیږي.

د ملحد دریځ د هغو کسانو په شان دی چې په فضایي ببړۍ کې له مهارت څخه انکار کوي ځکه چې په هغه کې په زیاته اندازه نفتي مواد شته چې کېدای شي هره شیبه ببړۍ ته چاودنه ورکړي. !1

او نړۍ داسې نده جوړه شوې چې تلپاتې او همیشنۍ نړۍ دې وي، او مونږ داسې نه یو جوړ شوي چې معبودان وګرځو.

بلکه زمونږ جوړښت داسې شوی چې په خیر او شر سره و ازمایل شو.

{وَنَبْلُوكُم بِالشَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً ۖ وَإِلَيْنَا تُرْجَعُونَ} ﴿٣٥﴾

{وَنَبْلُوكُم بِالشَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً ۖ وَإِلَيْنَا تُرْجَعُونَ} ﴿٣٥﴾

1 په عصري فلسفه کې د مذهب د انتقاد پدیده، دکتور سلطان العمیری، د دکتورې رساله ده.

او مونږ تاسو په شر او خير سره ازمايو، ازمايل، او تاسو به خاص مونږ ته راګرځول کيږئ.

سورة الأنبياء.

ښه او بد او هره فتنه چې د الهي حکمت او ارادې په چوکاټ کې ګرځي.

۹- کوم خنډ به وي که چېرته يو مادي سبب شتون ولري چې نړۍ پې رامنځته کړې وي؛ د بيلګې په توګه: يو بل تمدن، او يا يو بل شی؟ ولې په ځانګړې توګه ابدي معبود؟

ج: يو قاعده ده چې د اسلامي علماوو له خوا څه ډپاسه زر کاله مخکې رامنځته شوې ده، دا قاعده وايي: د کارکونکو تسلسل د يو کار د نه واقع کېدو لامل ګرځي .[1]

په عاملانو (کار تر سره کوونکو) کې ترتيب، يعنې: د ډيرو جوړوونکو شتون، او پدې پوښتنه کې مونږ سره يو بل تمدن شته او يو بل تمدن چې له دوی وړاندې پې توليد درلوده او بل تمدن چې لدی ټولو وړاندې پې توليد درلوده او همداسې نور... دا يو ترتيب دی په جوړوونکو (خالقانو) کې.

دا پرله پسې والی خامخا د کارونو د نه تر سره کولو خنډ ګرځي.

د کارونو نه تر سره کېدل يعنې: لکه د کاينناتو، انسان او داسې نورو مخلوقاتو نه رامنځته کېدل.

---

[1] په عصري فلسفه کې د مذهب د انتقاد پديده، د. سلطان العميري، د دوکتورا رساله.

په کارکوونکو کې پرله پسې والی د کایناتو او موجوداتو نه رابشکاره کېدو ته زمینه برابروي.

که چېرته د یو تمدن د رامنځته کېدلو لپاره بل تمدن شرط وي تر څو یې رامنځته کړي، او د بل تمدن رامنځته کېدل له هغه وړاندې په بل تمدن پورې تړاو ولري تر څو یې رامنځته کړي او همداسې تر لا یتناهی پورې، نو نه به دا تمدن رامنځته شي او نه لدې وړاندې بل، او بالاخره نه به وجود رامنځته شي او نه کوم بل څیز.

ځکه د هر تمدن رامنځته کېدل له هغه وړاندې د بل تمدن پورې تړلي دي او په همدې ډول به هیڅکله نه کوم تمدن رامنځته شي او نه کوم بل شی.

نو پرته له لومړني ابدي خالق څخه بله لاره نشته؛ هغه چې ټول شیان یې پیدا کړي دي.

که چیرته یو اوږد ځنځیر وي او په ځنځیر کې هره کړۍ له هغې مخکې د بلې کړۍ پورې تړلې وي، نو هیڅ ډول مخلوقات، پیدابښت او موجودات به پیدا نه شي، ځکه چې د یو کاریګر شتون به له هغه وړاندې د بل کاریګر پورې تړلی وي او مخکنی به له هغه وړاندې د دواړو پورې تړلی وي او همداسې ورپسې... او پدې توګه به هیڅ شی پیدا نه شي.

نو ځنځیر باید خامخا په یو ځای کې ودریږي.

دلته مورږ د لومړي خالق په شتون باوري کیږو؛ هغه چې هیڅ شی ورڅخه مخکې نه دی!

١٠ - مورِ هغه قوانين پېژنو چې کائنات اداره کوي او مورِ د زلزلو لاملونه هم ښه پېژنو، نو کله چې قوانين پېژنو ولې خالق ته اړتيا ولرو؟

ج: ملحد ګمان کوي چې قوانين د کاينناتو د پيدا کولو او ظهور لپاره بسنه کوي، او ځيني ملحدان د "جاذبې د قانون" په نظريه تکيه کوي چې ګويا دا د کاينناتو د ظهور لپاره کافي دی، که څه هم دا ادعا د جاذبې د قانون په سرچينه کې په مجرد فکر کولو سره په خپل ذات کې ناچله ده، يا دا چې چا قانوني کړ، او يا چا د مداخلې او د اغيزې د ښکاره کېدلو صفت ورکړ.

د لومړنيو منل شوو چارو څخه صرف د جاذبې د قانون له مخې ناشوني ده چې د بليارد توپ دې په خپله ولوبيږي.

قانون په خپل ځان کې له هر څه څخه عاجز دی تر دې چې يو شی ښکاره شوی نه وي.

د جاذبې قانون به د بليارډ توپ توليد نکړي، مګر يوازې هغه ته حرکت ورکوي کله چې ښکاره شي او د بليارډ لرګي سره ووهل شي.

نو د جاذبې قانون يو خپلواک شی ندی، بلکې د طبيعي پېښې وصف ده.

او د جاذبې قانون به د بليارډ توپ ته پرته له هغه ځواک څخه حرکت ورنکړي چې د بليارډ په لرګي کوم فشار راوړل کيږي او حرکت ورکوي، او يوازې دلته د بليارډ توپ حرکت کوي او د جاذبې د قانون اغيز څرګنديږي.

مګر یو ملحد فکر کوي چې د جاذبې د قانون شتون د بلیارډ توپ، بلیارډ لرګیو او د توپ لوبولو لپاره کافي دی!

د دې کائناتو د ظهور په سبب کې کوم یو دلیل او منطق ته نږدې دی: خالق یا قانون؟

په ورته ډول، د موټر د انجن دننه د احتراق (سوځیدلو) قوانین دي چې هیڅکله به د موټر انجن رامینځته نه کړي.

که موږ د موټر ماشین ته د داخلي احتراق قوانین وراضافه کړو، نو موټور به هم کار ونکړي، نو دلته باید بنزین شتون ولري، کوم چې انرژي ورکوي، او د احتراق لپاره باید یوه سپرغۍ شتون ولري، او مخکې له دې باید ماشین شتون ولري، او یوازې دلته د داخلي احتراق قوانین څرګندیږي او موټر کار کوي!

دا معقوله نده داسې فرض شي چې د داخلي احتراق قوانین د موټور، د احتراق سپرغۍ، ګازو، بنزینو، د موټر چلوونکو او لارې لپاره بسنه کوي.

نو هغه مفکوره چې قانون د کائناتو د ظهور د تشریح لپاره بسنه کوي دا هغه نظر دی چې په هیڅ شی کې د ذهن سره اړخ نه لګوي.

سربیره پردې، که موږ دا مفکوره فرض کړو، دا به موږ ته د عاملانو لړۍ (تسلسل) ته وروګرځوي چې موږ د تېرې پوښتنې په ځواب کې تشریح کړي، نو دا قانون چا رامینځته کړی او چا پیدا کړی، او که دوی ادعا وکړي چې دا بل قانون دی، موږ به د عاملانو لړۍ (تسلسل) ته بیا وروګرځوي کوم چې وایي هیڅ قانون یا کوم مخلوق به ونه موندل شي.

۱۱ - څه شی مانع ګرځي چې تصادف دې د کائناتو د رامنځته کېدو سرچینه وي؟

ج: د تصادف نظریی منل د شونتیاوو په اصل ناپوهي ده؛ ځکه چې تصادف دوه نه جلا کیدونکي شرطونه لري.

او هغه: وخت او ځای دی.

تصادف وخت ته اړتیا لري تر څو پکې اغیزه وکړي.

همدارنګه په یو ځای کې فزیکي شتون ته اړتیا لري تر څو خپل تاثیر تولید کړي.

ځنګه کولی شو ووایو چې تصادف د کایناتو په جوړولو کې رول لري، پداسې حال کې چې مور پرته له وخت او ځای څخه منځته راغلي یو؟

د تصادف اغیز به ځنګه څرګند شي پرته لدې چې تصادف خپله راڅرګند شي؟

نو تصادف ځنګه اغیزه درلودلای شي وړاندې لدې چې شتون ولري، پداسې حال کې چې د وخت او ځای شتون د تصادف لپاره بنسټیز شرطونه دي؟

۱۲ - هغه ملحد ته ځنګه ځواب ووایو چې وایي کاینات ابدي دي؟

ج: د ترمو ډینامیک د دویم قانون - Second Law of Thermodynamic - له مخې دا ناشوني ده چې کائنات ابدي وي.

د دې قانون د ساده کولو او تشریح لپاره دا مثال وړاندې کوو: که تاسو په خونه کې یو پیاله ګرمې اوبه ولرئ، تودوخه به د ګرمو اوبو څخه د خونې فضا ته خپره شي تر څو د خونې تودوخه د پیالې د حرارت له درجې سره مساوي شي. همدا د ترمودینامیک دویم قانون دی، چیرته چې تل د وخت په اوږدو کې انرژي له پورته څخه ښکته لور ته تیریږي.

دا قانون د کایناتو له پیدا کیدو راهیسې هره شیبه د کائناتو په هر شی کې واقع کیږي، تر څو په کائناتو کې د ټولو شیانو د تودوخې درجې سره برابره شي، او کله چې په کائناتو کې د هر څه تودوخه سره برابره شي، هغه څه د کائناتو د حرارتي مرګ -Thermal Death of Universe- په نوم یادیږي رامنځته کیږي. نو که چیرته کائنات تلپاتې ول نو باید سمدلاسه په - حرارتي مړیني سره - ودریدلی وای مګر په حقیقت کې کائنات اوس د اعظمي انټروپي څخه کم حالت کې دی ، او لاهم حرارتی مرګ ته ندی رسیدلي، نو دا ابدي نه دی ، بلکه یو ثابت پیل لري چې وخت او ځای ورسره هم مهاله رامینځته شوي دي.

د همدې قانون له مخې ثابته شوې چې کائنات په لږ تر لږه انټروپي کې پیل شوي، او دا پدې معنا چې کائنات له مخکنۍ بیلګې پرته رامنځته - پیدا - شوي.

نو دا ساینسي قانون په یو اړخ او د الحاد قانون په بشپړه توګه په بل اړخ کې قرار لري.

۱۳ - ولې په خالق باندې د سببیت قانون نه تطبیقیږي؟ یا په بل عبارت: خالق چا پیدا کړی؟

ج: لومړی: پر خالق باندې د خپلو مخلوقاتو قوانین نه پلی کیږي او دا یو منل شوي خبره ده.

که داسې وه نو مونږ به ویل چې: آشپز چا پوخ کړی دی؟ او رنګمال چا رنګ کړی دی؟

نو دا منل شوي ده چې هغه پاک ذات په خپله د وخت او ځای پیدا کوونکی دی، نو هغه څه یې چې پیدا کړي دي د هغوی قانون پرې نه تطبیقیږي.

دویم: دا ریښتیا دي چې هر نوی شی یو پیدا کوونکی لري؛ او دا سمه خبره ده؛ مګر خالق

{لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ} ﴿١١﴾

{لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ} ﴿١١﴾

نشته د هغه په مثل هیڅ شی.

سورة الشورى.

دریم : خالق نوی ندی - بلکه ابدي دی، نو څنګه ویلی شو چې هغه چا پیدا کړی؟(۱)[1]

څلورم: خالق باید ابدي او واجب الوجود وي، که نه نو مونږ به په ستونزه کې پریوتي وو چې هغه د " فاعلانو ترتیب دی د کوم پایله چې خامخا د کارونو نه ترسره کیدل راوځي، دا

1 الخالق ليس حادثا.

هغه څه دي چې لږ وړاندې مو په بشپړه توګه تشريح کړل، نو خامخا بايد لومړنی واجب الوجود خالق شتون ولري.

۱۴ - کائنات خورا لوی دي؛ مور ځنګه کولی شو پخپل دې وړوکي حجم سره پدې پراخه کائناتو کې د بسنټ يا مرکز حيثيت ولرو؟!

ج: ملحد بې ځايه انګيرنه کوي او وايي: سره لدې چې کائنات لوی دي، نو انسان په دې کاياناتو کې مرکز نه دی!

دا انګيرنه يو مقدمې ته لاره هواروي: ځرنګه چې کرنيزه زمکه پراخه ده او بزګر خورا کوچنی دی، نو: هغه يې مالک نه دی!

خبره په مطلق ډول د اندازې نده.

سره لدې چې اخلاق کومه فزيکي اندازه نلري، ولې بيا هم د درندو او سپکو خلکو تر منځ د توپير لپاره تر ټولو ستر معيار دی.

لدې امله خلک په اخلاقو سره تلل کيږي.

نو د حجم او اندازې خبره اصل ندی.

راځئ چې دا مثال وړاندې کړو: که چېرته يو پاچا ولرو او دا پاچا خپل زوی ته ځيني وصيتونه او نصيحتونه وکړي، او پدې اړه ورته يو ليک وليکي، نو آيا شوني ده چې ځوک دې اعتراض وکړي او ووايي: ځنګه کيدی شي چې يو پاچا دي بې حسابه او په ميلونونو جريبه پراخه زمکي ولري او بيا دې خپل يو کوچني زوی ته په پاملرنې سره دا هر څه هغه ته

ورکړي سره لدې چې د زوی حجم او اندازه يې د جايدادونو په پرتله په مليون کې د يو فيصد په اندازه هم نده.

او الله تعالی لره تر ټول لوړ صفات دی.

نو آيا دا په حقيقت کې معقول اعتراض دی؟

نو خبره د اندازې او وزن نده.

بيا آيا دا کائنات په مليارډونو ځلي د ستني له سر څخه له کوچنۍ نقطې ندي پيل شوي، لکه څنګه چې د نړۍ ټول فزيک پوهان دا مني ؟

نو اندازه نسبي خبره ده.

نو ملحد ته څه تاوان دی پدې کې چې الله تعالی د خپلې خوښې مطابق هر رنګ چې وغواړي يو څه پيدا کړي؟

آيا الله تعالی د سرچينو له کمبود سره مخ دی، تر څو يې په اندازه مصرف کړي؟

الله جل جلاله تر هغه ډېر لوی دی.

ليکن آيا واقعا موږ پدې کائناتو کې د مرکز حيثيت لرو؟

هو، ته ای انسانه : په الهي مکلفيت سره پدې کائناتو کې مرکز يې.

او الهي مکلفيت: دين دی.

دين هغه امانت دی چې تا اخيستی دی، او دا ترټولو لويه ازموينه ده چې په ادا کولو يې ته مکلف يې.

نو ته اې انسانه د الله تعالی پر بندګۍ مکلف يې او پدې سره به ته د دې کائناتو مرکز وګرځې، نو ته د دې کائناتو مرکز

يې خو په حجم، ځواک او وړتياوو نه؛ بلکې په الهي مکلفيت سره.

او ته د نيکۍ کولو او بديو پرېښودلو توان لرې ... هغه څوک چې د ايمان او کفر دواړو توان لري.

مونږ ټول پوهيږو چې مکلف يو، که وغواړو او يا ونه غواړو!

ملحد، مومن او اګنوستيک هر يو پوهيږي چې مکلف دی او د الهي مکلفيت احساس کوي، او د اخلاقي ضمير له رنځ څخه کړيږي، او پوهيږي چې د هغه دننه: وکړه او مه کړه ... ښه کوه او بد مه کوه، مونږ هر يو د خپل ځان پر حقيقت پوه يو چې مکلف يو!

مونږ په تکليفي ډول د دې کائناتو په مرکز کې يو!

همدارنګه، مونږ د دې کائناتو په مرکز کې په ادراکي او شعوري ښه يو، مونږ پوهيږو، احساس کوو، منطقي يو او د خپل موجوديت پر حقيقت او زمونږ په شاوخوا کې د کايناتو پر حقيقت پوهيږو، او مونږ د خپل شتون په معنی ښه پوهيږو.

مونږ غوښتونکي يو، په ګناه نيوونکي يو، مکلف يو، حساب به راسره کيږي.

مونږ هغه مخلوق چې (د الله لخوا) په پاملرنې سره په حيرانوونکي توګه چمتو کول درک کوو، مونږ هغه څوک يو چې (الهي) زيرکتيا ته مو پام دی، مونږ هغه څوک يو چې د هغه څه په ترسره کولو قادر يو راسپارل شوي، او يا دا چې له مکلفيت څخه انکار وکړو، مونږ د ايمان او کفر توان لرو.

مونږ د دې کائناتو په مرکزیت کې یو.

{إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَن يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنسَانُ ۖ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا} ﴿٧٢﴾

{إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَن يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنسَانُ ۖ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا} ﴿٧٢﴾

بېشکه مونږ آسمانونو او زمکې او غرونو ته امانت وړاندې کړ، نو دوی د ده له پورته کولو نه انکار وکړ او له ده ووېرېدل او انسان دغه (امانت) پورته کړ، بېشکه دغه (انسان) ډېر ظالم، ډېر نادان دی،.

سورة الأحزاب.

١٥ - ځيني ملحدين وايي: سيارې ډېرې دي، نو د احتمالاتو د نظريې له مخې طبيعي ده چې د ژوند لپاره دې مناسبه سياره شتون ولري... آيا دا استدلال صحيح دی؟

ج: د ډيرو سيارو شتون د پاملرنې پر دليل د انتقاد سره څه تړاو لري؟

خبره د لومړنيو موادو نه ده.

داسې نده چې زه پداسې يو ځنګل کې اوس چې له ټولو سبزيجاتو، ميوو او حيواناتو ډک وي، دا پدې معنا نده چې د ځنګل په مينځ کې دې ناڅاپه زما په وړاندې د خوندور پخلي د خوړو لوښی رابنکاره شي؛ خبره د خامو موادو نده!

همدا رنګه د نړۍ په دښتو کې پريمانه شګې پدې معنا ندي چې زه دې په دښته کې له شګو جوړ ډيجيټلي پروسيسرونه او اليکترونيکي چپسونه خپل خوا او شاته په هر ځای کې په دښته کې وموم.

نو خبره د خامو موادو نده؛ خبره د جوړښت او زيرکتيا ده Know how.

يوازې د ستورو د ټولګي شتون د دې لپاره بسنه نه کوي چې تر منځه دې پداسې زيرکتيا سره يو ستوری رابنکاره شي لکه زمکه.

خبره د کلکوالي، وجود ته راوړلو او هنري جوړښت ده.

{صُنْعَ اللَّـهِ الَّذِي أَتْقَنَ كُلَّ شَيْءٍ} ﴿٨٨﴾

{صُنْعَ اللَّـهِ الَّذِي أَتْقَنَ كُلَّ شَيْءٍ} ﴿٨٨﴾

(وګورئ) کاريګري د الله هغه چې هر شی يې محکم کړی دی، بېشکه هغه ښه خبردار دی په هغو کارونو چې تاسو يې کوئ.

سورة النمل

د ډيرۍ نورو سيارو شتون په مطلق ډول سره د زمکې په کره کې د ژوندون شتون نه توجيه کوي.

د نورو سيارو شتون په تاسو کې د څلور ملياردە حروفو جنيټيکي کوډ نه توجيه کوي، کوم چې ستاسو ټولې دندې، ارګانونه او هورمونونه په حيرانوونکي توګه کنټرولوي، وړاندې لدې چې تاسو په خپله شتون ولرئ!

ژوند معلوم - شی - دی، کومه ماده نده.

او که یو ملحد او زه یوې سیارې ته پورته شو او یو پیچلی ماشین مو کشف کړو چې په اغیزمنه توګه زیرکتیا سره کار کوي، او حتی که مورږ لاهم د هغې په دنده نه پوهیږو، آیا د دې ماشین له جوړوونکي یوازې پدې پلمه انکار کېدلی شي چې مونږ په یوه لویه سیاره کې ژوند کوو؟.

نو کله چې مورږ دا ماشین وګورو، ذهني وجدان یا فطري عقل ما او ملحد دې وینا ته هڅوي چې یو پیاوړی پیدا کوونکی ذات شته.

ځوک چې لدې فکري وجدان څخه انکار کوي، هغه ځوک دی چې له پیدا کوونکي څخه انکار کوي، نو له هغه څخه دلیل غوښتل کیږي، نه هغه ځوک چې (خالق) ثابتوونکی وي.

په دې ښکلي حیرانوونکو کائناتو کې ملحد هغه ځوک دی چې باید ثبوت وړاندې کړي، نه مومن!

اګنوستیک ملحد کارل سیګن یوځل د "رابطې/Contact" په نوم یو ناول ولیکه ، په کوم کې چې هغه وایي چې ساینس پوهان څنګه له زمکې د باندې د فضایی زیرکتیا په لټه کې دي.

په افسانوي ناول کې، ساینس پوهانو د لومړیو نمبرونو یوه اوږده لړۍ کشف کړېده چې له فضا څخه دباندې نه راځي؛ او ځکه چې دا ابتدایي ترتیب یو ځانګړي ریاضیاتي ارزښت لري، داسې ارزښت چې یو ډول ترتیب زیږوي، دا د دې پایلې لپاره کافي ذهني دلیل پر دې چې دا پیغام د بل تمدن څخه راغلی و چې هڅه یې کوله له مورږ سره اړیکه ونیسي!

د حيرانتيا وړ خو دا ده چې کارل سيګن چې يو مشهور اګنوستيک دی، مګر د هغه ذهن د دې حقيقت منلو ته چمتو دی چې د کوچني پيغام پيچلتيا او ترتيب د تخليق او مهارت پر دليل باندې ثبوت دی!

يوازې د لومړنيو شميرو لړۍ چې د يو لوی تمدن شتون يقيني کوي؛ تاسو څنګه د خپل بدن په هره حجره کې څلور ملياارده حرفونه تشريح کوئ، که چيرې يو حرف کې ګډوډي رامنځته شوې وه نو، يو ناوړين به پيښ شوی و؟ تاسو څنګه دا ټول مهارت د ملحد غير منطقي ويناوو ته منسوبوئ؟

دا هيڅ عقل نه مني چې د يو ملحد خيالي ويناوي دې د دې مانع وګرځي چې په يو معقول چوکاټ کې د هر څه رامنځته کېدل دې د يو خالق په شتون تفسير کړی شي.

{قُلِ انظُرُوا مَاذَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَمَا تُغْنِي الْآيَاتُ وَالنُّذُرُ عَن قَوْمٍ لَّا يُؤْمِنُونَ} ﴿١٠١﴾

{قُلِ انظُرُوا مَاذَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَمَا تُغْنِي الْآيَاتُ وَالنُّذُرُ عَن قَوْمٍ لَّا يُؤْمِنُونَ} ﴿١٠١﴾

ته (ورته) ووايه: تاسو وګورئ په آسمانونو او زمکه کې څه (څه دليلونه) دي او هغه قوم ته له آيتونو او وېرووونکو څخه کومه ګټه نه رسيږي چې ايمان نه راوړي.

سورة يونس.

١٦ - ولې ابدي خالق له يو څخه زيات نه شي کېدلای؟

ج: الله تعالى فرمايلي

{لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّـهُ لَفَسَدَتَا} ﴿٢٢﴾

{لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّـهُ لَفَسَدَتَا} ﴿٢٢﴾

كه چېرې په دغو (ځمکه او اسمان) کې له الله نه پرته نور معبودان وی (نو) دواړه به خامخا وران شوي وو .

سورة الأنبياء.

د الله سره د نورو معبودانو شتون د کثرت غوښتنه کوي، او کثرت یو بل ته اړتیا لازموي.

او د خالق اړ کېدل - الله مه کړه - د کائناتو ناامني لازمي کوي او دا چې خامخا باید سقوط وکړي ... بالاخرة د کائناتو له منځه تلل لازموي.

د اړمن معبود په شتون کې د کائناتو د بقا لپاره هیڅ تضمین شتون نلري!

{لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّـهُ لَفَسَدَتَا ۚ فَسُبْحَانَ اللَّـهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ} ﴿٢٢﴾

{لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّـهُ لَفَسَدَتَا ۚ فَسُبْحَانَ اللَّـهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ}.

كه چېرې په دغو (ځمکه او اسمان) کې له الله نه پرته نور معبودان وی (نو) دواړه به خامخا وران شوي وو، نو الله د عرش مالک؛ پاك دی له هغو خبرو چې دوی یې بیانوي ﴿٢٢﴾

سورة الأنبياء

خالق له اړتیا او کمي څخه منزه او پاک دی، ځکه چې هغه ذات بېدای؛ تلپاتې ځواکمن دی.

تېرو -دلایلو- ته دا هم ورزیات کړه: که چېرته په (زمکې او اسمان) کې دوو یا ډېرو معبودانو شتون درلوده، نو عقل

وايي چې د جوړجاړې پر ځای به د شخړې احتمال نږدې و، ځکه چې له یو معبود څخه زیات د یوې څخه د ډیرو او څو اړخیزو ارادو او خوښو په معنا ده، او د ارادو زیاتوالی یو بل ته اړتیا لازموي، او دا (حالت) د زمکې او اسمان له منځه تلل لازموي.(۱)[1]

او د انسان فطرت په غوڅه وایي چې الله یو دی، او که یو فزیک پوه یا غیر فزیک پوه انسان دې کائناتو ته وګوري، نو هغه به یوازې دې کائناتو ته د یو خالق تصور وکړي، او همدا فطرت دی.

ولې دین؟

ج: تر ټولو سخت ملحد په دې باور دی چې ریښتیا له دروغ ویلو غوره دي، آیا همداسې نده ؟

سخت ملحد پدې باور دی چې امانت له خیانت څخه غوره دی، آیا همداسې نده؟

دا هغه اصطلاحات دي چې د دې نړۍ څخه ندي، او په مادي نړۍ کې هیڅ شی شتون نلري چې د دوی معنا یا غوښتنې توجیه کړي.

نو د ریښتیا معنا څه ده ؟

د امانت معنا څه ده ؟

[1] لو كان فيهما الهان . جار و مجرور خير مقدم. الهان : اسم موخر لكان مرفوع .

که موږ د اتوم ژوروالی تحلیل کړو آیا موږ به د دې معنی پیدا کړو لکه: ریښتیا او یا دروغ؟

که موږ د کهکشان فزیک یا د هورمونونو کیمیا وګورو، آیا موږ به صداقت یا خیانت وګورو؟

دا اصطلاحات د دې فزیکي نړۍ څخه ندي.

مګر حقیقي اصطلاحات دي.

بلکه، دا له سترو کارونو څخه دي.

د یو انسان ارزښت د هغه په اخلاقو دی، نه د هغه د فزیکي اندازې، د هغه د اتومونو شمیر، یا د هغه د حجرو د انرژۍ کچه.

د انسان ارزښت د هغه دننه الهی حکم ته د هغه په ژمنتیا کې دی.

پدې ارزښت کې د انسان سره لدې مادي نړۍ څخه هیڅ شی ګډون نه لري.

دلته یو ښه سړی او بل بد سړی دی.

خو ښه غر او بد غر نشته.

موږ امانتداره سیاره او غداره سیاره نه وینو.

انسان یوازې په معنا سره ارزښت لري، په معنا هدف سره تړاو لري او په معنا وجود سره تړاو لري.

یوازې انسانان او پیریان پوهیږي چې دوی مکلف دي.

او احساس د اخلاقو په معنا ندی مګر زمونږ په داخل کې یو برخه د الهي فطرتي تکلیف څخه.

نو دین د انسان د پوهاوي لپاره یوه اړتیا ده.

دین یوازینی شی دی چې د اخلاقو معنا توجیه کوي، خو ولې شتون لري، او ولې موږ پر هغې پابندۍ ته اړتیا احساسوو.

یوازینی شی چې اخلاقو ته بڼه ورکوي هغه دین دی.

اخلاق یوازې د الهي حکم په چوکاټ کې درک کیدی شي.

دا یوازې د دین له لارې شونې ده پوه شو چې ولې دا په انساني نسل کې فطري دي.

د دین له لارې، موږ د (خپل) شتون په هدف پوهیږو، او موږ پوهیږو چې هغه اخلاق چې موږ یې پیروۍ کولو ته اړتیا احساسوو، حتی که موږ پرې پابندي ونکړو بیا هم دا د الهي مکلفیت یوه برخه ده.

نو دین د بشریت اړتیا ده.

او د همدې دین له لارې موږ پوهیږو چې موږ ولې دلته یو؟

او موږ پوهیږو چې له مرګ نه وروسته به څه وي؟

موږ د وجود (شتون) په معنی پوهیږو.

آیا موږ پوهیږو چې پدې موجوداتو کې زموږ څخه غوښتنه څخه ده؟

نو دین د هغه څه د پېژندلو لپاره اړین دی چې انسان یې باید تر سره کړي.

نو له دين پرته به ټوله نړۍ په بشپړه توګه په نابينايۍ او بشپړې نابودۍ بدله شي.

ابن القيم رحمه الله فرمايلي دي: په دنيا او آخرت کې خوشالۍ او کاميابۍ ته له پيغمبرانو پرته بل لار نشته، او په بشپړه توګه د پاک او پليت پيژندل هم ناشوني دي مګر د دوی له اړخه، او د الله تعالی رضايت لاسته راوړل هم ناشوني دي مګر د دوی پر لاسونو باندې؟"[1]

نو دنيا تياره او لعنتي ده، پرته له هغه څه چې د دين او د پيغمبرۍ لمر پرې راختلی وي، لکه څرنګه چې شيخ الاسلام ابن تيميه رحمه الله فرمايلي دي .[2]

له دين پرته د وجود مقصد نه معلوميږي، خير او ارزښت معنا نلری.

او پرته له رسالت (پيغمبرانو) څخه نړۍ په يوه ويروونکي ويجاړۍ سره بدليږي.

کله چې دين له منځه لاړ شي او خلک له نبوتونو څخه انکار وکړي، نو انسان به د ستورو په څېر په ضايع کيدو بدل شي، لکه څنګه چې کارل سيګن وايي، او په حشره لکه سارتر چې وايي[3].

---

[1] زاد المعاد1-68.

[2] مجموع الفتاوى 19-94،93.

[3] Video Source: The Shores of the Cosmic Ocean [Episode 1]Some part of our being knows this is where we came from. We long to return. And we can. Because the cosmos is also within us. We're made of star-stuff.

په حقیقت کې به، انسان په کیمیاوي کثافاتو بدل شي، او په دقیقه معنا سره په کیمیاوي ګندګی، لکه څرنګه چې سټیفن هاکینګ وایي.[1]

نو نبوت د وجود یوازینی نبض (د زړه حرکات) دي او له نبوت پرته خورا په زړه پورې اختراعات او خورا خوندور ارمانونه په وحشت بدلیږي!

له دین پرته، نړۍ په خپلې ټولې ښکلا سره په وحشتناکه ویروونکو شکلونو بدلیږي.

او که له هر ملحد څخه د وجود په اړه هره پوښتنه وکړې لکه: موږ ولې دلته په دې نړۍ کې یو یا له مرګ وروسته څه دي؟

دا به یا ستاسو پوښتنه په اخوا دېخوا خبرو سره جواب کړي او یا به په بشپړ ډول چپ پاتې شي.

نو دین د انسان د فهم او د اخلاقي ارزښتونو د ضروریاتو د درک لپاره یوه طبیعي اړتیا ده او د وجود په مفهوم او د وجود د مقصد او د الله تعالی د بندګۍ د احساس او د هغه د بندګي درک کول ضروري دي، هغه بندګي چې نجات پرې حاصلیږي.

---

[1] We are a way for the cosmos to know itself. 06 min 04 sec او دا چې انسان حشره ده نو دا سارتر په خپله ناول (د تهوع حالت) کې ذکر کړي دي.
From an interview with Ken Campbell on Reality on the Rocks: Beyond Our Ken, 1995

۱۸ - څه شی مانع ګرځي چې دا اخلاق د دماغ یا ټولنې محصول وي؟

ج: مغز کټ مټ د فزیکي نړۍ په څیر د ورته فزیکي برخو څخه جوړ شوی دی!

نو څومره چې دماغ پیچلی وي یا فزیکي جوړښتونه پیچلي وي، نو د صفرونو له مجموعې څخه یوازې یو صفر لاسته راځي.

نو که ماده خیر او شر نه پیژني، دماغ هم همدارنګه دي!

دلته مورږ له ملحد څخه پوښتنه کوو: که ټوله مادي نړۍ له اخلاقي پلوه بې طرفه وي او په ښه او بد نه پوهیږي نو د ښه او بد مفهوم څنګه څرګند شو؟

او دویمه پوښتنه: کوم دماغي ممانعت شتون لري چې د ټولو د ځمکې والاو د له منځه وړلو مانع وګرځي؟

څه دماغي ممانعت شتون لري چې د څارویو پنجرو ته د بشري توکمونو د ننوتلو مانع وګرځي.

څه دماغي مانع شتون لري چې د ناروغانو، معیوبینو، ضعیفو او کم عمره نسلونو د له منځه وړلو ممانعت وکړي ، لکه هغه څه چې د نازیانو لخوا د T4 پروژې په ترڅ کې ترسره شول، د اکشن تي فور پروژه-؟[1]

دا هغه پوښتنې دي چې فزیکي دماغ یې په سم یا ناسم سره ځواب نه لري.

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Aktion_T4

دماغ په بشپړه توګه له اخلاقي اړخه بې طرفه دي، ځکه چې هغه پخپله د زمکې له اتومونو څخه جوړ شوي دي.

نو د مغز او اخلاقو ترمنځ هیڅ اړیکه نشته، نه له نږدې او نه له لرې څخه.

خو دا نظریه چې ټولنه د اخلاقو سرچینه ده، دا یو ناشنا نظریه ده، ځکه چې د اخلاقو معنا؛ انسان د انسان په توګه منل دي، نه ټولنه د ټولنې په توګه.

سربیره پر دې، ټولنه د مادې له ورته اجزاو څخه ده، او له همدې امله د صفرونو ټولګه به یو ځل بیا یوازې یو صفر تولید کړي، نو څنګه ټولنه اخلاق تولیدولای شي پداسې حال کې چې د مادي نړۍ سره هیڅ تړاو نلري؟

بیا، که دا ریښتیا وي، او مور اخلاق د ټولنې محصول وګڼو، نو نازي به د نورو په وژلو کې په حقه وي، ځکه چې د ټولنې نظر و.

کله چې نړۍ د نازیانو د محاکمه کولو پریکړه وکړه، دا پریکړه د دې حقیقت پر بنسټ وه چې اخلاق مطلق دي نه د ټولنې محصول، که نه نو دوی به د نازیانو د محاکمه کولو توان نه و درلودلی، او نه به پوهیدل چې هغه له پیله غلطي کړې ده.

اخلاق له ټولنې جلا دي، نو حق؛ حق وي په ښه ټولنه او فاسده ټولنه کې.

او خطا؛ خطا وي، په ښه ټولنه او فاسده ټولنه کې.

اخلاق یوه معنی لري چې د دماغ او ټولنې څخه اوړي.

۱۹ - د زمکې په تمدن کې له یو څخه زیات معبودان شتون لري، نو ولې په ځانګړې توګه په الله ایمان تېکانه ده؟

ج: د زمکې په ټولو دینونو کې له الله پرته بل معبود نشته.

له نورو مذهبونو سره زمور اختلاف دا دی چې دوی د الله سره کوچني معبودان نیولي دي لکه: یسوع او روح القدس په مسیحیت کې، او فشنو، او شیوا او برهما په هندویزم کې ... او داسې نور.

ټول دینونه په یو واحد الله باور لري؛ چې د دوی په نظر د موجوداتو خالق دی.

خو دوی د الله سره نور باطل معبودان جوړوي او زیات نه.

او حتی د مشرکانو بتان هم دوی د معبودانو په توګه نه ګڼل، دوی یوازې دا په پام کې نیولي چې الله خالق دی، مګر دوی یې دالله له پاره واسطه کول.

{وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ اللَّـهُ ۖ فَأَنَّىٰ يُؤْفَكُونَ} ﴿٦١﴾

{وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ اللَّـهُ ۖ فَأَنَّىٰ يُؤْفَكُونَ} ﴿٦١﴾

او قسم دی که ته له دوی نه پوښتنه وکړې چې آسمانونه او زمکه چا پیدا کړي دي او (چا) لمر او سپوږمۍ مسخر کړي دي؟ دوی به خامخا ضرور ووایي چې الله (پیدا کړي او مسخر کړي دي)، نو څرنګه دوی ګرځولی شي؟

سورة العنكبوت

شيخ الاسلام ابن تيميه رحمه الله فرمايلي دي: "او څوک چې د بتانو د عبادت کوونکو په اړه فکر کوي چې دوی دا عقیده درلوده چې بتان نړۍ پیدا کوي یا باران وروي یا دا چې بوټي راشنه کوي او حیوانات یا نور څه پیدا کوي، نو دا انسان د دوی په اړه ناپوهه دی، بلکه بت پرستانو د خپلو بتانو په اړه داسې باور درلوده لکه مشرکان یې چې د قبرونو په اړه لري[1].

ول ډیورنټ پدې باور دی چې د هندویزم بت پرستي په پای کې پر یو الله ایمان راوړلو ته ورګرځي، هغه د هندوانو د معبودانو په اړه وایي: "دا زرګونه باطل معبودان هغه څه دي لکه مسیحي کلیساګاني یې چې د زرګونو کشیشانو د تقدس او احترام په اړه کوي. د هندو ذهن د یوې شیبې لپاره هم دا فکر نه کوي چې دا بې شمېره معبودان د لوړ واک درلودونکي دي."[2]

په هغه راپور کې - چې په هند کې د انګریزانو د اشغال پر مهال برتانوي حکومت ته سپارل شوی و - راغلي و چې: " کمښته له څېړني وروسته دې عمومي پایلې ته ورسیده چې د هندوانو لوی اکثریت په یو پورته الله ټینګ باور لري."[3]

الله د ځمکې په ټولو دینونو کې یو دی

{وَإِلَـٰهُنَا وَإِلَـٰهُكُمْ وَاحِدٌ} ﴿٤٦﴾

---

[1] مجموع الفتاوى، م1 ص 359.
[2] قصة الحضارة، ول ديورانت، مجلد3 ص209.
[3] مخکنی حواله.

{وَإِلَـٰهُنَا وَإِلَـٰهُكُمْ وَاحِدٌ} ﴿٤٦﴾

او زمونږ معبود او ستاسو معبود یو دی ﴿٤٦﴾

سورة العنكبوت

او دا بتان او هغه صالحین بنده ګان چې په الوهیت نیول شوي الله ته واسطه کول په خپلو حاجتونو کې بل څه ندي مګر کفري واسطې دي.

{وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِن دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّـهِ زُلْفَىٰ} ﴿٣﴾

او هغه کسان چې له هغه نه غیر یې دوستان (کارسازي) نیولي دي (وایي:) مونږ د دوی عبادت نه کوو مګر د دې لپاره چې دوی مونږ الله ته ښه نژدې کړي ﴿٣﴾

سورة الزمر.

که چیرته ځوک یو څه وکړي چې اړتیا ورته نه لري، نو بې ځایه کار یې وکړ! او الله مونږ ته اړتیا نه لري نو ولې یې پیدا کړي یو؟

ځواب: هغه باور چې وایې: اړتیا د بې ځایه کار په وړاندې قرار لري، دا یو بې معنا باور دی.!

ځکه چې اړتیا د حکمت په وړاندې قرار لري نه د عبثیت په وړاندې.

نو یو بډایه او نیک شهرت لرونکی ډاکټر کیدی شي د ډیرو خلکو درملنه وکړي پرته لدې چې د کوم څه اړتیا ورته ولري، بلکه د همغوی د ښېګڼې لپاره یې درملنه کوي، نو مونږ هیڅکله د هغه دې کړنې ته بې ځایه او عبث کار نه وایو!

نو حکمت او د یو کار تر شا لویه اراده د اړتیا او بې عقلۍ په دایره کې نه څرخیږي!

او که لامبو وهونکی د زړه خوښۍ له امله یو کوچنی وژغوري، نو آیا همداسې به یې هلته پریږدي پرته لدې چې د کوچني کورنۍ تري منه وکړي، نو د لامبو وهونکي دې کړنې ته د اړتیا او یا عبث کار په سترګه نه لیدل کیږي، بلکې دا یو سخاوتمندانه عمل، سپیڅلي اخلاق او د قدر وړ هدف دی!

نو د اړتیا او عبث(بې ځایه کړنو) تر منځ تلازم نشته![1]

او په صحیح مسلم کې د قدسي حدیث په روایت؛ الله تعالی فرمایي:

"يا عِبَادِي لو أنَّ أَوَّلَكُمْ وَآخِرَكُمْ وإنْسَكُمْ وَجِنَّكُمْ كَانُوا علَى أَتْقَى قَلْبِ رَجُلٍ وَاحِدٍ مِنكُمْ، ما زَادَ ذلكَ في مُلْكِي شيئًا، يا عِبَادِي لو أنَّ أَوَّلَكُمْ وَآخِرَكُمْ وإنْسَكُمْ وَجِنَّكُمْ كَانُوا علَى أَفْجَرِ قَلْبِ رَجُلٍ وَاحِدٍ، ما نَقَصَ ذلكَ مِن مُلْكِي شيئًا، يا عِبَادِي إنَّما هي أَعْمَالُكُمْ أُحْصِيهَا لَكُمْ، ثُمَّ أُوَفِّيكُمْ إيَّاهَا، فمَن وَجَدَ خَيْرًا، فَلْيَحْمَدِ اللَّهَ وَمَن وَجَدَ غيرَ ذلكَ، فلا يَلُومَنَّ إلَّا نَفْسَهُ".

ای زما بندګانو! که چېرته ستاسو مخکني او وروستني، انسانان او پیریان ستاسو څخه د یو تر ټولو پرهیزګاره انسان په زړه اوسي، دا به زما په پاچاهۍ کې هیڅ شی زیاد نه کړي، ای زما بندګانو! که چېرته ستاسو مخکني او وروستني، انسانان او پیریان ستاسو څخه د یو تر ټولو بد عمله انسان په

[1] ظاهرة نقد الدين في الفلسفة الحديثة، د. سلطان العميري، رسالة دكتوراة.

زړه اوسي، دا به زما له پاڅاهى څخه څه کم نه کړي، يقينا دا ستاسو کړنې دي چې زه يې تاسو ته شمېرم (ليکم او ثبتوم) بيا يې تاسو ته بدله درکوم، نو چا چې ښېګڼه وموندله، د الله ستاينه دې وکړي او چاچې لدې پرته بل څه وموندل، نو يوازې خپل ځان دې ملامت وګڼي.[1]

الله د مخلوقاتو څخه غني دى (هيڅ اړتيا ورته نه لري).

او زمونږ هڅې، کوښښونه، او عملونه زمونږ د خپل ځان لپاره دي.

{وَمَن جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ ۚ إِنَّ اللَّـهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ} ﴿٦﴾

{وَمَن جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ ۚ إِنَّ اللَّـهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ} ﴿٦﴾

او هغه څوك چې جهاد کوي، نو يقينًا هم د خپل ځان لپاره جهاد کوي، بېشکه الله خامخا غني(ډېر بې پروا) دى، له عالمونو نه (٦)

سورة العنكبوت.

مورږ پوهيږو چې الله په خپل ټولو مخلوقاتو کې حکمت لري، اګر که مورږ له هغې څخه ناخبره يو، او د ډاکټر له حکمت څخه د ناروغ ناپوهي پدې معنى نه ده چې د ډاکټر پريکړې بې ځايه دي.

په الهي حکمت له پوهېدلو څخه د حکمت په ټولو ابعادو پوهېدل نه لازميږي، بلکې په ځينو يې پوهېدل بسنه کوي!

[1] صحيح مسلم، :2577. شمېره حديث.

دا زمونږ لپاره بسنه کوي چې موږ د الله پر عبادت مکلف یو او د الهي حکمت په وجود پوه شو، دا په جمله توګه زمونږ لپاره بسنه کوي، که نه نو موږ به د هغه چا په څېر یو چې په هر هغه څه کافر کیږي چې پرې نه پوهیږي: {بَلْ كَذَّبُوا بِمَا لَمْ يُحِيطُوا بِعِلْمِهِ وَلَمَّا يَأْتِهِمْ تَأْوِيلُهُ} {بلکې دوی د هغه (قرآن) تکذیب وکړ چې دوی د هغه د علم احاطه نه وه کړې، او دوی ته لا د ده حقیقت نه و راغلی،} د ﴿۳۹﴾ سورة یونس.

الله پاک حکمت والا ذات دی او موږ یې د حکمت له مخې پیدا کړي یو.

یوازې الله هغه ذات دی چې د عبادت وړ دی.

نو یوازې الله د عبادت وړ دی، ځکه (الله) هغه ذات دی چې موږ یې له نشتوڅخه پیدا کړي یو، الله پاک فرمایي:

{يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ} ﴿۲۱﴾

{يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ} ﴿۲۱﴾

ای خلکو! د خپل رب عبادت کوئ، هغه چې تاسو یې پیدا کړي یاست او هغه کسان چې له تاسو نه مخکې وو، د دې لپاره چې تاسو پرهېزګاره شئ.

سورة البقرة.

او (الله) هغه ذات دی چې موږ ته یې لارښوونه کړې، او (الله) هغه ذات دی چې شریعت(قانون) یې جاري کړی، هر څه یې اندازه کړي، امر کوونکي او منع کوونکی دی.

{أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ} ﴿٥٤﴾

{أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ} ﴿٥٤﴾

خبر شئ! خاص هغه لره دي پيدا کول او حکم کول.

سورة الأعراف.

الله يوازې پيدا کول نه کوي، بلکې هغه حکم فرما هم دی او مونږ د هغه پاک ذات امر پر ځای کوو.

عبادت په خپلو بندګانو د الله حق دی، ځکه هغه پاک ذات دی چې مونږ يې پيدا کړي يو او مونږ ته يې ژوند راکړی، په وخت يې مونږ ته روزي راکړي، مونږ ته يې لاربښوونه کړې، او خپل پيغمبران يې مونږ ته راليږلي ترڅو مو و ازمايي چې څوک زمونږ څخه په عمل کې غوره دی. نو عبادت پر مونږ د الله حق دی.

{الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ۚ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ} ﴿٢﴾

{الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ۚ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ} ﴿٢﴾

هغه ذات چې مرګ او ژوند يې پيدا کړی دی، د دې لپاره چې تاسو وازمايي چې په تاسو کې د عمل په لحاظ کوم يو ډېر ښه دی او هم دی ښه غالب، ډېر بخښونکی دی

سورة الملک.

او زمونږ ژوند او آخرت له عبادت پرته نه سمېږي او له هغه پرته زمونږ اخلاق نه سمېږي، عبادت د بې حيايۍ او فحشا

مخه نيسي او په دې سره د خلکو دنيا اصلاح کيږي، زمونږ رب العالمين فرمايي:

{ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ ۖ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنكَرِ} ﴿٤٥﴾

{ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ ۖ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنكَرِ} ﴿٤٥﴾

او لمونځ قايموه، بېشکه لمونځ (لمونځ کوونکي لره) له بې حيايۍ او بدکار نه منع کوي.

سورة العنكبوت.

او مونږ له عبادت پرته جنت نشو ګټلای، ځکه دا په آخرت کې نجات او د دنيا نعمت دی.

عبادت زمونږ لپاره او زمونږ د خير لپاره دی او دا د الله تعالی په وړاندې پر مونږ فرض دی ځکه چې هغه زمونږ خالق دی او ګټه يې يوازې مونږ ته راګرځي او نيمګړتيا يې هم يوازې مونږ ته راګرځي.

جنت قيمتي دی، نو ځوک چې جنت غواړي د هغې لپاره کار کوي، مونږ هغه پاک ذات ته محتاج يو، او هغه زمونږ او له ټولو مخلوقاتو څخه مستغني دی.

۲۱ - الله څنګه وپېژنو؟

ج: مونږ الله په دېرو زياتو طريقو پېژندلای شو، خو دلته به څلور لارې ذکر کړو:

لومړی طريقه: مونږ د سالم فطرت له لارې الله تعالی پېژنو.

انسان په خپل فطرت سره پوهيږي چې هغه يو خالق لري، نو ته په خپل فطرت سره پوهيږي چې يو خالق لري چې ته يې په دې شکل، دې اعضاوو، دې تخليق، او دې حيرانوونکي جوړښت او هنر سره پيدا کړی يې.

همدارنګه انسان په خپل فطرت سره پوهيږي چې دی په عبادت سره خپل خالق ته په رجوع کولو مکلف دی، او په خپل فطرت سره پدې هم پوهيږي چې بې وزله دی او خپل خالق ته په هر وخت کې محتاج دی، او الله تعالی ته د احتياج احساس د مصيبت پر مهال زياتيږي.

د الله تعالی د پيژندنې فطرت هغه دی چې ټول انسانان پرې پيدا شوي، الله تعالی فرمايي

{فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا ۚ فِطْرَتَ اللَّـهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا ۚ لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّـهِ ۚ ذَٰلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَـٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ} ﴿٣٠﴾

نو ته خپل مخ دين ته نبغ (او برابر) وساته، پداسې حال کې چې حق ته مايل اوسې، (تاسو لازم ونيسئ) د الله هغه فطرت لره چې په هغه يې خلک پيدا کړي دي، د الله تخليق لره هېڅ بدلون نشته، همدغه سم(نبغ) دين دی، خو د خلکو اکثريت نه پوهيږي.

سورة الروم.

او الله پاک فرمايي:

{وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِن بَنِي آدَمَ مِن ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ ۖ قَالُوا بَلَىٰ ۛ شَهِدْنَا ۛ أَن تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَـٰذَا غَافِلِينَ} ﴿١٧٢﴾

{وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِن بَنِي آدَمَ مِن ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ ۖ قَالُوا بَلَىٰ ۛ شَهِدْنَا ۛ أَن تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَٰذَا غَافِلِينَ} ﴿١٧٢﴾

او کله چې ستا رب د ادم له اولادې نه د هغو له شاکانو نه د هغوی اولاد راواخیست او دوی یې په خپلو ځانونو باندې ګواه جوړ کړل، (او ورته ویې ویل:) آیا زه ستاسو رب نه یم؟ دوی وویل: ولې نه! مونږ (د دې) ګواهي کوو، (دا د دې لپاره) چې تاسو د قیامت په ورځ و (نه) وایئ چې بېشکه مونږ له دې نه غافله وو.

سورة الأعراف.

نو وړاندې لدې چې پیدا شو، د الله پیژندنه مو په فطرت کې وه، او الله پاک ته بندګي کول مو په فطرت کې و.

(وَأَشْهَدَهُمْ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَىٰ شَهِدْنَا).

(وَأَشْهَدَهُمْ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَىٰ شَهِدْنَا).

او دوی یې په خپلو ځانونو باندې ګواه جوړ کړل، (او ورته ویې ویل): آیا زه ستاسو رب نه یم؟ دوی وویل: ولې نه! مونږ (د دې) ګواهي کوو.

او نبي صلى الله عليه وسلم په متفق علیه حدیث کې فرمایلي دي:

ما مِن مَوْلُودٍ إِلَّا يُولَدُ علَى الفِطْرَةِ.[7]

هیڅ یو ماشوم داسې نشته چې په فطرت باندې نه وي زیږیدلی .[1]

[1] صحيح مسلم، ج: ٢٦٥٨.

مورِ ټول پر همدي فطرت سره پيدا کيږو، او دا فطرت د هر هغه چا لپاره کافي دی چې حق غواړي او پر حق باندې استدلال وکړي او حق ته تسليم شي کله چې ورته ښکاره شي.

او لدې فطرت څخه هيڅوک انکار نشي کولای حتی تر ټولو سخت کافر، په ځانګړي توګه په سختو وختونو کې. ځکه ټول خلک د سختيو پر مهال الله ته رجوع کوي او هغه څه هيروي چې دوی يې شريکوي.

{وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَن تَدْعُونَ إِلَّا إِيَّاهُ ۖ فَلَمَّا نَجَّاكُمْ إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ ۚ وَكَانَ الْإِنسَانُ كَفُورًا} ﴿٦٧﴾

{وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَن تَدْعُونَ إِلَّا إِيَّاهُ ۖ فَلَمَّا نَجَّاكُمْ إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ ۚ وَكَانَ الْإِنسَانُ كَفُورًا} ﴿٦٧﴾

او کله چې تاسو ته په سمندر کې سختي درورسيږي (، نو) هغه څوک (ستاسو له فکره) ورک شي چې تاسو يې بلئ مګر يوازې هغه (الله رابلئ)، نو کله چې تاسو وچې ته وژغورې (،نو) تاسو (له توحيده) مخ اړوئ او انسان ډير ناشکره دی.

سورة الإسراء.

کله چې يو څوک په سخت مصيبت کې وي او د بربادۍ احساس وکړي، هغه به يوازې يو الله ته بلنه ورکړي او خپل ټول شرکونه به هير کړي؛ او د سختيو پر مهال په دعا کې الله ته دا اخلاص د سالم فطرت لخوا هڅوونه ده؛ کوم په هر انسان کې دننه شتون لري.

یو له امریکایی ولسمشرانو څخه – آیزن هوور – چې په دویمه نړیواله جګړه کې د امریکایی ځواکونو قوماندان و وایې، وروسته لدې چې د لوی خطر په وخت کې پوځونه بیرته فطرت ته څنګه ورستنیږی وایی: "په خندقونو کې هیڅ ملحد شتون نلري."[1]

د جنګ پر مهال په خندق کې له الله څخه منکر نشته، ټول الله ته ورګرځي، دا د فطرت هغه حقیقت دی چې ټول انسانان پرې د سختیو پر مهال اعتراف کوي.(۱)[2]

د الله د پیژندلو دویمه لار عقل دی: نو مونږ الله په عقل سره پیژنو.

الله تعالی فرمایي:

{أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ} ﴿٣٥﴾

آیا دوی بې له څه شي پیدا کړی شوي دي، یا هم دوی، پخپله پیدا کوونکي دي؟

سورة الطور.

په عقل کې دې امکانات شتون لري چې څلورم نه لري:

لومړی: دا چې مونږ پرته له خالق څخه پیدا شوي یو (أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ) (یا پرته له کوم شی څخه پیدا شوي دي)

---

1 https://en.wikipedia.org/wiki/There_are_no_atheists_in_foxholes_

2 د سختیو پر مهال یې فطرت رابیدار شی.

او دا ناشونې ده، ځکه چې موږ څنګه پرته له خالق څخه پیدا کېدلی شو؟

دویم: دا چې موږ خپل ځانونه پیدا کړي دي (أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ) (یا دوی خالق-پیدا کوونکي- دي) او دا هم ناشونې ده، ځکه څنګه زه خپل ځان پیدا کولی شم وړاندې لدې چې پیدا کړی شم؟

نو په ذهن (عقل) کې دریم احتمال پاتې کیږي، کوم چې آیت ورڅخه چپ پاتې شوی دی، ځکه چې بدیهي (احتمال) دی، هغه دا چې مونږ یو خالق لرو چې مونږ یې پیدا کړي یو.

نو مونږ الله په عقل سره پیژنو.

د الله د پېژندلو دریمه لار، د الله په مخلوقاتو کې نظر اچول دي:

د الله په مخلوق کې نظر اچول زمونږ مخې ته د الله لوی عظمت ودروي.

{قُلِ انظُرُوا مَاذَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ} ﴿١٠١﴾

{قُلِ انظُرُوا مَاذَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ} ﴿١٠١﴾

ته (ورته) ووایه: تاسو وګورئ په آسمانونو اوځمکه کې څه (څه دلیلونه) دي او هغه قوم ته له آیتونو او وېرووونکو څخه فایده نه رسي چې ایمان نه راوړي.

سورة یونس.

هرڅومره چې موږ د الله زیرک پیدایښت او حیرانوونکي مهارت ته وګورو هومره مو د الله پیژندنه زیاتیږي.

دا هغه څه دي چې موږ وړاندې د پيدا کولو په دليل، د پاملرنې په دليل او د مهارت په دليل کې ورځخه يادونه وکړه.

د الله تعالى د پيژندلو څلورمه طريقه د رسولانو له لارې ده:

او دا د الله تعالى د پيژندلو ترټولو لويه لاره ده هغه دا چې الله تعالى د هغه د رسولانو اوانبياوو له لارې وپيژنو، پيغمبرانو د الله په اړه خبر ورکړى، او د هغه له صفتونو او ذات څخه يې هم خلک خبر کړي دي، نو د انبياوو له لارې مونږ الله تعالى په نومونو او صفتونو سره وپيژانده، او پدې پوه شو چې څنګه د الله عبادت وکړو او څنګه ورته ځان نږدې کړو، او پدې هم پوه شو چې څرنګه د الله له عذاب څخه د حساب په ورځ ژغورل کېدلى شو، نو رسولانو خلک د الله عبادت ته راوبلل، يا په بل عبارت: دوى خلکو ته بلنه ورکړه چې بيرته خپل فطرت ته وروګرځي، هغه چې دوى پرې پيدا شوي دي، او په هغه بڼه د الله عبادت وکړي لکه څرنګه يې چې امر کړى.

پيغمبرانو خلکو ته د حق او خلاصون لور ته لارښوونه وکړه.

{رُّسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّـهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ ۚ وَكَانَ اللَّـهُ عَزِيزًا حَكِيمًا} ﴿١٦٥﴾

او (مونږ لېږلي وو) رسولان، چې زېرى ورکوونکي او وېروونکي وو، د دې لپاره چې د خلقو لپاره په الله باندې څه حجت پاتې نشي او الله له ازله ډېر غالب، ښه حكمت والا دى سورة النساء.

د دغو پيغمبرانو او رسولانو لخوا د الله په اړه معلومات ورکول او د الله په معجزو سره د دوی ملاتړ کول د قيامت په ورځ د الله پر وړاندې د هيڅا دليل نه جوړوي.

الله تعالى تاسو ته هغه فطرت درکړی چې تاسو پرې خپل خالق پيژنئ، تاسو ته يې عقل درکړی او تاسو ته يې د هغه په مخلوقاتو کې د نظر اچولو توان درکړی، او تاسو ته يې پيغمبران راليږلي دي، نو ستاسو لپاره د الله په وړاندې هيڅ دليل او بهانه نه پاتې کيږي.

۲۲ - دينونه خو ډير دي، نو اسلام ولې؟

ج: اسلام د دينونو تر منځ يو دين نه دی.

اسلام په عقيده کې د زاړه عهد د ټولو پيغمبرانو عقيده مني.

اسلام د هغو مذهبونو د تګلارې سمون دی چې منحرف شوي دي، او د زړې عهد نامې د پيغمبرانو د توحيدي عقيدې بيا راګرځول دي.

الله تعالى فرمايي:

{شَرَعَ لَكُم مِّنَ الدِّينِ مَا وَصَّىٰ بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ وَعِيسَىٰ ۖ أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ ۚ كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ ۚ اللَّـهُ يَجْتَبِي إِلَيْهِ مَن يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَن يُنِيبُ} ﴿١٣﴾

هغه تاسو لپاره هغه دين مقرر کړی دی چې د هغه وصيت يې نوح ته کړی و او هغه چې مونږ تا ته وحي کړی دی او هغه چې مونږ د هغه وصيت ابراهيم او موسىٰ او عيسىٰ ته کړی و، چې تاسو دين قايم کړئ او اختلاف پکې مه کوئ، په

مشرکانو باندې هغه شی ډېر دروند دی چې ته دوی هغه ته بلې، الله غوره کوي دې (دین) ته چا ته چې وغواړي او د ده په طرف هغه چا ته هدایت کوي چې رجوع کوي.

سورة الشوری.

نو اسلام د نورو دینونو په څېر یو دین ندی، بلکې د ټولو دینونو اصل دی.

۲۳ - اسلام څه شی دی؟

ج: اسلام : الله تعالی ته تسلیمېدل، غاړه ایښودل او تابعداري کول دي.

الله تعالی فرمایي:

{وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِّمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّـهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا ۗ وَاتَّخَذَ اللَّـهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا} ﴿١٢٥﴾

{وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِّمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّـهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا ۗ وَاتَّخَذَ اللَّـهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا} ﴿١٢٥﴾

او د دین په لحاظ له هغه کس نه څوك زیات ښه دی، چې خپل مخ يې الله ته تابع کړ او هغه نېکي کوونکی و او د ابراهیم- علیه السلام- د ملت تابع شو، چې یوازې په حق پسې تلونکی و، او الله ابراهیم-علیه السلام- لره خلیل نیولی دی .

سورة النساء.

او د أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّـهِ معنا: یعني الله ته تسلیم شو او د هغه ذات تابع شو؛ لوړ او د تقدس وړ دی رب زمونږ،او دا په خلکو کې تر ټولو غوره دیندار دی.

او الله تعالى فرمايي:

{فَإِلَٰهُكُمْ إِلَٰهٌ وَاحِدٌ فَلَهُ أَسْلِمُوا ۗ وَبَشِّرِ الْمُخْبِتِينَ} ﴿٣٤﴾

{فَإِلَٰهُكُمْ إِلَٰهٌ وَاحِدٌ فَلَهُ أَسْلِمُوا ۗ وَبَشِّرِ الْمُخْبِتِينَ} ﴿٣٤﴾

نو ستاسو حق معبود يو معبود دى، نو تاسو خاص هغه ته غاړه كيږدئ او عاجزي كوونكو ته زيرى وركړه.

سورة الحج.

او د (فَلَهُ أَسْلِمُوا) معنا دا ده چې : د هغه حكم ته تسليم شول.

له دې آيتونو څخه دا څرګندېږي چې د اسلام مفهوم د الله تعالى په وړاندې مطلق تسليمېدل دي، او د هغه جل جلاله تابع كېدل دي، او په خوښۍ او منلو سره د هغه د شريعت حكمونه پر ځان تطبيقول، او دا د اسلام اصل او حقيقت دى.

اسلام؛ الله تعالى ته د هغه په پريكړو او قوانينو كې تسليمېدل دي.

اسلام ټول بشريت ته د الله تعالى دين دى، الله تعالى فرمايي:

{إِنَّ الدِّينَ عِندَ اللَّـهِ الْإِسْلَامُ} ﴿١٩﴾

{إِنَّ الدِّينَ عِندَ اللَّـهِ الْإِسْلَامُ} ﴿١٩﴾

بېشكه (معتبر) دين د الله په نيز اسلام دى.

سورة آل عمران.

اسلام هغه دين دى چې الله تعالى له هغه پرته بل دين نه مني.

{وَمَن يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَن يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ} ﴿٨٥﴾

{وَمَن يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَن يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ} ﴿٨٥﴾

او څوك چې له اسلام نه غېر (بل) دين غواړي، نو هېڅكله به هم له ده نه قبول نه كړى شي او دغه كس په اخرت كې له تاوانيانو څخه دى.

سورة آل عمران

اسلام هغه دين دى چې الله تعالى پرې ټول انبياء او رسولان راليږلي دي، د انبياوو دين يو دى او هغه اسلام دى او ټول انبياء عليهم السلام په توحيد سره راغلي دي، كه څه هم د هغوى شريعتونه سره توپير لري.

الله تعالى فرمايي:

{وَمَا أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ مِن رَّسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَـٰهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ} ﴿٢٥﴾

او مونږ له تا نه مخكې هېڅ رسول ندى لېږلى مګر چې هغه ته به مونږ (دا) وحي كوله چې بېشكه شان دا دى چې له ما نه پرته بل هېڅ حق معبود نشته، نو تاسو زما عبادت كوئ.

سورة الأنبياء.

پر دې توحيد له اسلام پرته بل هيڅ دين پاتې ندى.

اسلام نن ورځ په ځمكه كې يوازينى توحيدى دين دى.

په داسې حال كې چې له نورو شريعتونو سره تړلي ټول شرك لري، لږ يا ډير، د انبياوو له وفات نه وروسته او له هغه وروسته چې خلك يې په توحيد باندې پرېښودل، خلكو د وخت په تېرېدو سره شرك وكړ او نن ورځ له خالص توحيد

څخه هيڅ ندي پاتې چې اسلام پرې راتک کړی؛ پرته له اسلام څخه.

۲۴ - آیا په اسلام کې هغو پوښتنو ته ځواب شته چې ذهنونه پې په ځواب کې مشوش او بې ځوابه دي: مورِ له کومه ځایه راغلي یو؟ مورِ ولې دلته په دې نړۍ کې یو؟ او برخلیک چیرته دی؟

ج: اسلام دې ټولو پوښتنو ته د قرانکریم په یو آیت کې ځواب ورکړی، زمورِ پاک پروردګار فرمایلي دي:

{وَمَا لِيَ لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ} ﴿۲۲﴾

{وَمَا لِيَ لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ} ﴿۲۲﴾

او په ما څه شوي دي (څه مانع دی) چې زه به د هغه ذات عبادت نه کوم چې زه يې پيدا کړی يم او خاص هغه ته به تاسو بېرته بېول کېږئ.

سورة يس.

ته له کومه راغلی يې؟ الله پيدا کړی يم (الَّذِي فَطَرَنِي). هغه ذات چې زه يې پيدا کړی يم.

او زه چيرته تلونکی يم؟ زه به الله ته ورځم چې د کړنو حساب راسره وکړی شي (وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ).او هغه ذات چې هغه ته به بيرته ستانه شئ.

ولې دې نړۍ ته راغلې؟ د الله د عبادت لپاره او د دې لپاره چې و ازمايل شم.

ولې د الله عبادت کوم؟ طبيعي خبره ده چې زه د هغه الله عبادت وکړم چې زه يې پيدا کړی يم، ځکه د بنده او د هغه د

رب تر منځ د اړيکو طبيعت همدا دی... چې بنده د خپل رب او خالق عبادت وکړي.

(وَمَا لِيَ لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي).

(وَمَا لِيَ لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي).

او په ما څه شوي دي (څه مانع دی) چې زه به د هغه ذات عبادت نه کوم چې زه يې پيدا کړی يم.

په يو آيت کې د دريو مهمو پوښتنو ځوابونه راټول شوي چې انسان ورته حيرانيږي

{وَمَا لِيَ لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ} ﴿٢٢﴾

{وَمَا لِيَ لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ}

او په ما څه شوي دي (څه مانع دی) چې زه به د هغه ذات عبادت نه کوم چې زه يې پيدا کړی يم .(٢٢)

سورة يس.

٢٥ - ته څنګه پوه شوې چې محمد صلى الله عليه وسلم د الله لخوا رسول دی؟

ج: د اعجازي دلايلو ډيروالی د معنوي تواتر او بشپړ يقين څرګندونه کوي.

ارسطو په خپلو ټولو (عملي) کړنو سره فيلسوف دی، نه د يوې جملې او يا يو فلسفي تحليل سره.

ابو قراط د هغه په ټولو طبي پروژو سره يو ډاکټر دی، نه په يو عمليات سره چې تر سره کړی يې دی.

په همدې ډول د رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه د معجزې په اړه د ثبوتونو کثرت د اخلاقي تسلسل او بشپړ یقین څرګندونه کوي چې هغه پیغمبر دی.

که د هغه صلى الله عليه وسلم ژوند لیک ته وګورې او وموميې چې هغه ربښتونی دی او د ډېرو دښمنو خلکو په اقرار یې په ربښتینولۍ مشهور و او هېڅکله په دروغو او بې حیایۍ سره یاد شوی ندی بیا هغه له غیبو څخه خبر ورکوي او - څه چې وایې - همغسې کیږي لکه، هغه څوک چې د پیغمبرانو د هغه د راتګ وړاندوینه کړې وه صلى الله عليه وسلم، د هغه له راتګ څخه سلونه کاله مخکې. دا ټول د هغه د صحیح رسالت معنوی تواتر او مکمل یقین باندی دلالت کوی.

بیا د هغه تر ټولو لوی معجزی به څنګه وي چې هغه راوړی دی، چې هغه قرآن کریم دی ؟

هغه قرآن چې الله پرې د بیان، فصاحت او بلاغت خلک ننګولې دي تر څو د هغه په شان او یا له هغه څخه یو سورت راوړي، نو هغوی داسې ونه کړی شول.

الله تعالى فرمايلي دي

{لَّمْ تَفْعَلُوا وَلَن تَفْعَلُوا} ﴿٢٤﴾

{لَّمْ تَفْعَلُوا وَلَن تَفْعَلُوا} ﴿٢٤﴾

تاسو (دا کار) ونه کړ او کله به یې هم ونه کړی شئ،

سورة البقرة.

نه یې وکړ او نه یې د کولو توان درلوده.

قرآن کریم اوس هم د مشرکانو او فصیحه خلکو ویناوې ننګوي او په دې ټولو کې دوی د هغه مخالفت کولو ته زړه نازړه دي او پرتله کولو ته زړه نه ښه کوي.

ډاکټر عبدالله دراز رحمه الله وایي: آیا رسول الله صلی الله علیه وسلم له دې ویره نه درلوده چې دا ننګونه به د دوی ادبی لیوالتیا راوپاروي؟

نو دوی د هغه سیالۍ ته له ویرې سره راوړاندې شول، حال دا چې دوی ټول محتاط وو؛ او هغه به څه کړی وی که له دوی څخه د فصحاوو یوې ډلې ترون کړی و تر څو یې داسې یوه وینا جوړه کړې وه چې په ځینو برخو کې د قرآن سره ورته والی ولري !

بیا که هغه دې ته زړه ښه کړی و چې د خپل وخت په خلکو باندې دا حکم صادر کړي نو په راتلونکو نسلونو به یې څنګه صادروي؟

دا هغه جرات دی چې که یو سړی د خپل ځان په قدر پوه شي نو هیڅکله به وروړاندې نه شي تر څو یې د قضایی لګښتونو لاس ډک او اسماني خبرونو ډاډمن نه وي، او بیا یې پدې توګه د نړۍ مخې د وروستي قضاوت په ښه وړاندې کړي،او چې هرڅوک یې مخالفت وکړي په ښکاره توګه بې کفایته او ښکاره ناکام دی، دا (ننګوونه) د وخت په اوږدو کې په هر عصر کې همداسې پاتې شي.[1]

[1] النبأ العظيم، د. عبد الله دراز رحمه الله، 44-45. مخ

دغو مشرکانو ولیدل چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم سره د جګړې لپاره د لښکرو جوړول او د ګوندونو راغونډول د قرآن سره له مخالفت او نه منلو څخه آسان کار دی لدې چې د قرآن مخالفت وکړي او ننګونه یې ومني، دا د دوی تر ټولو ستره هڅه وه

{وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَسْمَعُوا لِهَـٰذَا الْقُرْآنِ وَالْغَوْا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَغْلِبُونَ} ﴿٢٦﴾

{وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَسْمَعُوا لِهَـٰذَا الْقُرْآنِ وَالْغَوْا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَغْلِبُونَ} ﴿٢٦﴾

او کافران شوي کسان وایي : تاسو دغه قرآن ته غوږ مه ږدئ او په (تلاوت د) ده کې شور ماشور اچوئ، ښایي چې تاسو غالبه شئ

سورة فصلت.

ټول عربان او هغه ملتونه چې ننګونه ورته رسېدلې وه و نه توانېدل داسې څه راوړي چې ملحدین او نورو ته تسلیت راحت بخښونکی شي.

الوسي رحمه الله فرمایي: تر نن ورځې پورې لدوی نه هیڅ یوه خپلې شونډې په داسې یو صفت او یا موصوف سره و نه خوځولې چې (د قرآن په څېر او یا له هغه څخه یو څه وي).

جبیر بن مطعم چې لا مسلمان شوی نه و وایي: ما له رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه واورېدل چې په مانښام کې به یې د الطور سورت لوستە، او کله چې دې آیت ته ورسېد:

{أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ ﴿٣٥﴾ أَمْ خَلَقُوا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ ۚ بَل لَّا يُوقِنُونَ ﴿٣٦﴾ أَمْ عِندَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ أَمْ هُمُ الْمُصَيْطِرُونَ ﴿٣٧﴾}

{أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ ﴿٣٥﴾

آيا دوی بې له څه شي پيدا کړی شوي دي، يا هم دوی، پخپله پيدا کوونکي دي؟

أَمْ خَلَقُوا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ ۚ بَل لَّا يُوقِنُونَ ﴿٣٦﴾

آيا دوی آسمانونه او ځمکه پيدا کړي دي؟ بل: د اضراب د پاره دی:دوی اسمانونه او ځمکه نه دي پيدا کړي، دوی يقين نه کوي.

أَمْ عِندَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ أَمْ هُمُ الْمُصَيْطِرُونَ ﴿٣٧﴾}

آيا له دوی سره ستا د رب خزانې دي، يا هم دوی واکداران دي.

سورة الطور.

و يې ويل: نږدې و چې زړه مې والوځي".[1]

نو په قرانکريم کې داسې حيرانوونکي رازونه شته چې د بشريت روح ته رسيږي.

وګورئ چې څنګه به د مشرکانو ښځې د زياتې ليوالتيا او تاثير له امله د ابوبکر د کور خواوشا د قرآن کريم د تلاوت پر

[1] صحيح البخاري، ح: 4854.

مهال راټولېدلي، تر دې چې د قريشو د سړيو سره يې انديښنه پيدا کړه او وويريدل.[1]

له همدې امله د عربو استازو موافقه وکړه چې قرآن دې نه خپله اوري او نه دې خپلې کورنۍ اوريدلو ته پرېږدي، ځکه په کفر د پاتې کېدو يوازنۍ لار ده.

د قرآن کريم له عجايبو څخه چې نه خلاصيدونکي دي هغه څه دي چې ډاکټر عبدالله دراز رحمه الله په مختلفو وختونو کې د قرآن کريم د آيتونو د نزول په اړه ذکر کړي دي، بيا يې د رسول الله صلى الله عليه وسلم لخوا د سورتونو په منځونو کې په ځانګړو ځايونو کې د ځينو آيتونو اېښودلو او په نورو سورتونو کې د يو لړ نورو آيتونو ځای پر ځای کولو ته اشاره کړې ده وايي، بيا يې په اخر کې هر يو سورت د يو ځانګړې ساختمان په ځېر ښکاري، پر هغه دې الله ورحميږي بيا وايي: د قرآن د نزول پر مهال په قرآن کې ځينې موضوعات له نورو موضوعاتو څخه په جلاوالي کې زياتېدل او په تدريجي ډول يې د نورو آيتونو له نازلېدو وروسته خپلواک واحدونه جوړ کړل او ځينې نور آيتونه يو له بل سره تداخل لري، دا هر څه به د رسول الله صلى الله عليه وسلم د امر سره سم تر سره کېدل او هغه به په خپل نوبت له جبريل عليه السلام څخه لاربښوونې اخستې.

که موږ بې شميره تاريخونه په پام کې ونيسو - د قرآن کريم د آيتونو د نزول نيټې - نو وبه ګورو چې دې وحي په عمومي توګه په ځانګړو شرايطو او فرصتونو پورې تړاو درلوده، دا

[1] صحيح البخاري، ح: 3905.

مورِ دي ته هم اړ باسي تر څو د هغې نېټې په اړه پوښتنه وکړو چې هر سورت پکې د يوې ځانګړې پروسې او خپلواک واحد په توګه تنظيم شوی دی.

لکه قرآن چې د يوې پخوانۍ لرغوني ودانۍ شمېرل شوې ټوټې وي، چې د پخوا په ځير په يو بل ځای کې يې د بيارغونې اراده شتون ولري، که نه نو ځنګه کيدی شي د سملاسي او منظم ترتيب په اړه يې وضاحت ورکړل شي، په هغه برخه کې چې د ډيرۍ سورتونو پورې اړه لري.

مګر د راتلونکو پېښو په وړاندې د داسې پلان جوړولو پر مهال انسان څه ډول تاريخي تضمين، د هغه قانوني غوښتنې، او مطلوب حلونه ترلاسه کولی شي؟ برسېره پر دې چې دا حلونه په کوم ژبنې شکل کې وړاندې شي او د دې سورت پر ځای د بل سره اسلوبي مطابقت ولري؟

آيا مورِ دې پايلې ته نه رسيږو چې د دې پلان بشپړيدل او په مطلوب ډول يې پلي کول د لوی خالق مداخلې ته اړتيا لري هغه ذات چې د دې مطلوبې همغږۍ د رامينځته کولو لپاره پوه ځواک لري؟[1]

قرآن د هغه - صلى الله عليه وسلم - د نبوت د ريښتينولۍ يوه خپلواکه معجزه ده.

او د هغه - صلى الله عليه وسلم معجزې چې په لاس يې ښکاره شوې ډيرۍ دي ، آن له زرو اوړي ، او لږ وخت پرې

[1] كتاب مدخل إلى القرآن الكريم، د. عبد الله دراز.

تېر شوی، او چا يې چې په اړه مونږ ته - معلومات - رانقل کړي دي ترټولو ریښتيني او غوره خلک دي.

او دغه راویانو چې مونږ ته يې دا معجزې رانقل کړي دي په ډیرو وړو مسئلو کې درواغو ته جواز نه ورکوي، نو ځنګه به پر هغه دروغ ووایي، او هغوی پدې پوهیږي چې چا په قصدي توګه پر هغه درواغ وویل نو هغه دې په اور کې د ځان لپاره ځای ناستی وټاکي .لکه ځرنګه چې هغه - صلى الله عليه وسلم - پدې اړه خبرداری ورکړی دی.

د هغه - صلى الله عليه وسلم - ځینې معجزې، په زرګونو صحابه کرامو لېدلي، او ځینې نورې يې په لسګونو - صحابه کرامو - روایت کړي دي، نو دوی ځنګه په دې ټولو کې په دروغ ویلو سره توافق کولی شي؟

د هغه د معجزو یوه بیلګه چې د خلکو د یو لوی ټولګي په حضور کې لېدل شوې: د خرما د تنې مشهور او متواتر حدیث دی چیرته به چې رسول الله صلى الله عليه وسلم د هغه د پاسه خطبه ویله، کله چې ممبر ورته جوړ کړای شو او پرې وخوت او په خطبې ویلو يې پیل وکړ، نو د خرما تنې لکه د ماشوم په ځېر ژړا پیل کړه، تر هغه يې ژړا او فریاد کاوه تر دې چې پیغمبر صلى الله عليه وسلم خپل سینې ته راجوخته کړه او چپ شوه.

دا حدیث له صحابه کرامو ځخه: أنس بن مالک، جابر بن عبد الله، عبد الله بن عباس، عبد الله بن عمر، أبی بن کعب، أبو سعید، سهل به سعد، عائشة بنت أبی بکر او أم سلمې رضي الله عنهم اجمین روایت کړی دی.

نو آيا امکان لري چې د صحابه کرامو دا - لوی - شمېر دي سره پدې روايت کې په دروغ ويلو توافق وکړي.؟

لکه ځيني معجزې يې د زرګونو صحابه کرامو په حضور کې ليدل شوي دي لکه: د مبارکو ګوتو له منځونو څخه يې د اوبو راخوټېدل، تر دې چې اودس يې تر وکړ، او يو زر او پنځه سوه صحابه کرامو وڅښلې، دا حديث متواتر دی او بخاری او مسلم روايت کړی دی.

د لويو لښکرو د خوراک لپاره د لږ مقدار خوراک زياتېدل او دا خبره هم له صحابه کرامو څخه په تواتر سره را نقل شوېده، او يواځې بخاري د رسول الله صلى الله عليه وسلم په مبارک لاس د خوراک د زياتوالي معجزې په خپل صحيح کې په پنځو ځايونو کې ذکر کړي دي.[1]

کله چې د ريښتينولی دليلونه ثابت وي او د هغه - صلى الله عليه وسلم - په نبوت دلالت کوونکې معجزې ډيرې وي، نو يو عاقل سړی څنګه د دې ټولو څخه انکار کولی شي؟

دا د هغه - صلى الله عليه وسلم - د معجزو يو څو نورې وړې بيلګې دي:

رسول الله صلى الله عليه وسلم يوه شپه خبرداری ورکړ چې سخت باد به راوالوځي او خلک يې د خپلو ځايونو څخه له

---

[1] البخاري (1217)، البخاري (2618)، البخاري (3578)، البخاري (4101)، البخاري (6452). دا ټول بېل بېل واقعات او حقيقتونه دي او دا يوازي په بخاري کي راغلي دي!

ولاړېدو منع کړل، نو يو سړی پاڅېده او باد پورته کړ تر دې چې له خپل ځای څخه يې لرې په يو ځای کې وغورځاوه.[1]

او رسول الله صلى الله عليه وسلم د نجاشي د مرګ په ورځ د هغه له مړيني څخه خبر ورکړ، او -د جنازې- څلور تکبيرونه يې پرې وويل. .[2]

او رسول الله صلى الله عليه وسلم د عمر، عثمان، علي، طلحه او الزبير رضي الله عنهم له شهادت څخه خبر ورکړ، او دا چې هغوی به لکه د نورو خلکو په خپلو بسترو کې نه مري.

رسول الله صلى الله عليه وسلم يوه ورځ له ابوبکر، عمر، عثمان، علي، طلحه او الزبير سره يو ځای غره ته وخوت، نو يوه ډبره وخوځېده، رسول الله صلى الله عليه وسلم غره ته په خطاب کې وويل: آرام شه، ستا د پاسه: له پيغمبر، او ريښتوني او شهيد پرته بل څوک نشته.[3]

نو هغه د خپل ځان لپاره په نبوت فيصله وکړه، او ابوبکر ته يې په ريښتينولۍ او د پاتې نورو په اړه يې وويل چې دوی به له شهيدانو څخه وي، او هغه څه چې هغه - صلى الله عليه وسلم - فرمايلي و، همغسي وشول.

---

[1] صحيح مسلم، : 3319. شمېره حديث.
[2] صحيح البخاري، :1333. شمېره حديث.
[3] صحيح مسلم، :2417 شميره حديث.

150 حدیثونه داسې شته چې رسول الله صلی الله علیه وسلم له خپل رب نه دعا غوښتې ده او سمدستي يې الله د خلکو په حضور کې دعا قبوله کړې ده![1]

او کله چې د مکې خلکو له رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه وغوښتل چې دوی ته یوه نښه وښیي، نو سپوږمۍ یې دوه برخې وروښودله، تر دې چې دوی یې په منځ کې حرا ولید، دا حدیث متواتر دی. یعنې د اعتبار په لوړه درجه کې دی.

رسول الله -صلی الله علیه وسلم- به په لویو غونډو لکه: جمعه، او اخترونو کې د القمر سورت تلاوت کاوه تر څو خلکو ته د هغو معجزو په اړه ور واوروي چې پدې سورت کې دي، او د خپل نبوت په ریښتینولۍ به یې پرې استدلال کاوه.

بیا رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل چې ادم -علیه السلام- له ژوندیو مخلوقاتو وروستی دی: «او آدم علیه السلام د جمعې په ورځ د ماځیګر له لمانځه وروسته د مخلوقاتو په اخیر کې پیدا شو.»[2]

او دا علمي حقیقت اوس ثابت شوی دی، ځکه نو هغه صلی الله علیه وسلم څنګه پوه شو چې آدم علیه السلام په ځمکه کې د نباتاتو او حیواناتو له ظهور وروسته وروستی مخلوق و؟

---

[1] دا حدیثونه سعید بن عبدالقادر بشنفر په خپل کتاب؛ دلائل النبوة کې راټول کړي او دا کتاب د دار ابن حزم له چاپ خوني څخه دی.

[2] صحیح الجامع، 8188.

او د الله تعالى دي وينا ته وګورئ

{وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ آيَتَيْنِ ۖ فَمَحَوْنَا آيَةَ اللَّيْلِ وَجَعَلْنَا آيَةَ النَّهَارِ مُبْصِرَةً} ﴿١٢﴾

{وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ آيَتَيْنِ ۖ فَمَحَوْنَا آيَةَ اللَّيْلِ وَجَعَلْنَا آيَةَ النَّهَارِ مُبْصِرَةً} ﴿١٢﴾

او مونږ شپه او ورځ دوه نښې جوړې کړي دي، بيا مونږ د شپې نښه تته وګرځوله او د ورځې نښه مو روښانه وګرځوله، د دې لپاره چې تاسو د خپل رب فضل طلب کړئ او د دې لپاره چې تاسو د کلونو شمېر او حساب وپېژنئ او هر شی، مونږ هغه بنه په تفصيل سره بيان کړی دی.

سورة الاسراء.

فَمَحَوْنَا آيَةَ اللَّيْلِ: يعني سپوږمۍ چې د شپې نښه ده- په لومړي سر کې- ځليدونکي وه، بيا يې رڼا لرې کړی شوه.

دا هغه څه دي چې صحابه کرامو پرې مبارک آيت تفسير کړی، امام ابن کثير په خپل تفسير کې له عبدالله بن عباس رضي الله عنهما څخه روايت کړی چې وايي: سپوږمۍ به لکه د لمر په څېر ځليدله، -حال دا چې - د شپې نخښه وه، نو - روښنايي- يې له منځه يوړل شوه."

د حيرانتيا خبره خو دا ده چې نن ساينس دې پايلې ته رسيدلی، ناسا په خپله رسمي ويب پاڼه او رسمي چينل کې

خپاره کړي دي: د سپوږمۍ د ژوند لومړۍ دوره، کله چې روښانه او ځليدونکي وه.[1]

په تواتر سره د نخښو ښکاره کېدل، له غيبو خبر ورکول، او د يو سړي په لاس - صلى الله عليه وسلم - د ځمکې او آسمانونو له بې شميره دقيقو رازونو څخه خبر ورکول او پر هغه د قرآن کريم نازليدل، او په هغه څه سره يې راتګ چې لده وړاندې نورو پېغمبرانو راوړي وو او د الله لخوا يې ملاتړ شوی و، او تر هغه پورې وفات نه شو تر څو چې شريعت بشپړوالي او کمال ته نه و رسيدلی.

نو پر دې پريکړه کول چې هغه نبي دی، د عقل هوښياري ده!

هغه غيبي نخښانې چې د هغه - په ريښتينولۍ دلالت کوي - له زرو زياتې دي.

او د معجزو په اړه روايت کوونکي يې ملګري - صحابه کرام - دي، ځوک چې له هغه وروسته ريښتوني او تر ټولو نيک انسانان دي.

د حيرانتيا خبره خو دا ده چې سترو صحابه کرامو مخکې له دې چې معجزې وويني، اسلام قبول کړ، ځکه دوی په دې

---

[1] http://www.nasa.gov/mission_pages/LRO/news/vid-tour.htmlhttps://www.youtube.com/watch?v=UIKmSQqp8wY

پوه شول چې محمد صلى الله عليه وسلم ريښتونى دى او هيڅكله يې دروغ نه دي ويلي.

د صحابه كرامو دا دريځ يو هوښيار فكري دريځ دى، ځكه د رسول الله صلى الله عليه وسلم ريښتينولي د نبوت د اثبات لپاره كافي، حقيقي او خپلواكه دليل دى... دا ځكه: هغه څوك چې د نبوت دعوه كوي نو يا خو به: په خلكو كې تر ټولو ريښتيني انسان وي، ځكه چې هغه نبي دى... او پيغمبر د خلكو تر ټولو ريښتينى انسان وي .

او يا خو به تر ټولو دروغجن انسان وي، ځكه چې هغه د ډيرو مهمو او لويو مسئلو په اړه دروغ ايجادوي.

او ريښتنى انسان له دروغجن سره نه ګډيږي مګر د يو جاهل سړي له نظره.[1]

څومره اسانه ده چې يو عاقل انسان د ريښتني او دروغجن انسان تر منځه توپير وكړي.

مشركانو هم د پيغمبر - صلى الله عليه وسلم - د بعثت په لومړيو ورځو كې اعتراف كړى و چې هيڅكله يې دروغ ندي ويلي، نو ورته يې وويل: هيڅكله مو درباندې دروغ ويل ندي تجربه كړي.[2]

---

[1] ثبوت النبوات عقلًا ونقلًا، ابن تيمية، دار ابن الجوزي، ص573، او په همدې معنا سره همدغه ماخذ. 318 مخ.

[2] صحيح البخاري 4971 شمېره حديث.

او کله چې هرقل له ابو سفيان څخه تر اسلام راوړلو مخکې وپوښتل: آيا تاسو لدې وينا وړاندې چې دی يې وايي؛ کله مو په دروغ ويلو تورناوه؟

ابو سفيان وويل: نه.

هرقل وويل: هيڅکله به داسې ونه کړي چې خلکو ته دروغ ويل پريږدي او په الله دې دروغ ووايي:

بيا هرقل خپلې خبرې بشپړې کړې او خپله مشهوره وينا يې وويله: "که زه د هغه سره وم، ما به د هغه پښې مينځلې وې."[1]

کافران په خپل ټول عمر کې لدې عاجز پاتې شول چې يو ځل دروغ ويل پرې د هغه په ټول ژوند کې ثابت کړي، لدې امله قرآن کريم د دوی دغه عمل وغانده چې له نبوت څخه وړاندې د هغه په حالت له پوهېدو سره بيا هم پرې کافر پاتې شول، الله پاک فرمايي:

{أَمْ لَمْ يَعْرِفُوا رَسُولَهُمْ فَهُمْ لَهُ مُنكِرُونَ} ﴿٦٩﴾

{أَمْ لَمْ يَعْرِفُوا رَسُولَهُمْ فَهُمْ لَهُ مُنكِرُونَ} ﴿٦٩﴾

يا که دوی خپل رسول نه دی پېژندلی، پس دوی له ده نه منکران دي

سورة المؤمنون.

د پيغمبر حالت او د هغه سيرت خپلواک ثبوت دی پر دې چې هغه پيغمبر دی.

---

[1] صحيح البخاري، :7 شميره حديث.

صلى الله عليه وسلم.

كله چې د ريښتينولې دليلونه په عمومي ډول د هغه - صلى الله عليه وسلم - د نبوت ملاتړي او تاييدونکي وي، نو يو عاقل انسان څنګه له دې ټولو څخه انکار کولای شي؟

٢٦ - څنګه پوه شم چې پر الله تعالى ايمان راوړلو باندې مکلف يم؟

ج: خپل ځان ته وګوره، پوه به شې، چې ته ازمايل شوې يې، آيا په داخل کې دا شعور نشته چې - درته وايې - ښه کار وکړه، او غلط کار مه کوه؟

که چيرته دې مخې ته پيسې پرتې وي او خاوند يې ورڅخه مصروف وي، نو دا احساس درسره پيدا کيږي چې: دا پيسې واخله او ګټه ترې پورته کړه، او په مقابل کې يې بل احساس درته وايي: دا کار مه کوه، دا حرام او جرم دی.

نو ته د خپل ژوند په هر حالت کې ازمايل شوي يې.

نو دا احساس - د وکړه او مه کوه احساس - ستا په داخل کې شتون لري، ځکه ته د يو کار په کولو امتحانيږي، او هيڅکله بې ځايه نه يې(چې امر او نهې به درته متوجه نه وي)، هيڅکله يو بې ارزښته شی نه يې.

الله تعالى فرمايلي

{إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا} ﴿٣﴾

بېشکه مونږ ده ته د نېغې لارې ښوونه کړې ده، يا به دی شکر کوونکی وي او يا به ډېر ناشکره وي .

سورة الانسان.

نو د انسان دننه وکړه او مه کړه شتون لري، نو هغه د ژوند په هر حالت کې يا منندوی او يا هم ناشکره دی.

بلکې د انسان د ژوند په هر پړاو کې انسان ښه او بد کولای شي، آيا مسجد ته ځی او يا دا چې لهو او لعب ته ځي.

لدې امله الله تعالی فرمايلي:

{وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ} ﴿٥٦﴾

{وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ} ﴿٥٦﴾

او ما پيريان او انسانان ندي پيدا کړي مګر د دې لپاره چې زما عبادت وکړي.

سورة الذاريات.

د ژوند په هر پړاو کې به د الله پاک د بندګۍ او يا سرکښۍ يو ډول ومومي.

ځوک چې د الله پاک د امر په ترسره کولو بريالی شو نو هغه ته نجات ورکړل شو او چا چې د الله تعالی له امر څخه سرغړونه وکړه هغه خطا شو.

او پدې خودمختاری د انسان سره د ټولو کړنو په سر محاسبه مرتبيږي.

زمونږ د پيدايښت هدف دا دی چې و ازمايل شو او امتحان شو، او همدا موخه ده چې الله تعالی يې له امله پيغمبران راليږلي او کتابونه يې نازل کړي دي.

{وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّـهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ} ﴿٣٦﴾

{وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّـهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ} ﴿٣٦﴾

او يقيناً مونږ په هر يو امت کې يو رسول لېږلی و (په دې سره) چې تاسو د الله عبادت کوئ او له طاغوت(د غيرالله د عبادت) نه ځان وساتئ،

سورة النحل.

او وروسته لدې چې امتحان په مرګ سره پای ته ورسېږي، مونږ الله ته ورګرځو {وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ} او هغه الله ته ورګرځئ. ﴿٢٢﴾ سورة يس.

{وَأَنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الْمُنتَهَىٰ} ﴿٤٢﴾

{وَأَنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الْمُنتَهَىٰ} ﴿٤٢﴾

او دا چې بېشکه ستا رب ته (د ټولو مخلوقاتو) ورګرځېدل دي

سورة النجم.

{إِنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الرُّجْعَىٰ} ﴿٨﴾

{إِنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الرُّجْعَىٰ} ﴿٨﴾

بېشکه خاص ستا رب ته بېرته ورتلل دي

سورة العلق.

نو ژر دی چې مونږ به الله ته وروګرځو تر څو راسره د هغه عملونو حساب وشي چې پخوا مو کړي وي.

{وَأَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ يُرَىٰ ﴿٤٠﴾ ثُمَّ يُجْزَاهُ الْجَزَاءَ الْأَوْفَىٰ ﴿٤١﴾}

{وَأَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ يُرَىٰ ﴿٤٠﴾

او دا چې بېشکه د ده کوشش به عنقریب وښوول شي
ثُمَّ يُجْزَاهُ الْجَزَاءَ الْأَوْفَىٰ ﴿٤١﴾}
بیا به ده ته بدله ورکړی شی، ډېره پوره بدله .
سورة النجم.
هغه عملونه به ولیدل شي چې پخوا دې کړي دي او ژر دي چې په اړه به يې درسره حساب وشي.
{فَمَن يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ﴿٧﴾ وَمَن يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ﴿٨﴾}
{فَمَن يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ﴿٧﴾
نو هغه څوک چې د یوې ذرې په اندازه نېک عمل وکړي (،نو) دی به هغه وویني.
وَمَن يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ﴿٨﴾}
او هغه څوک چې د یوې ذرې په اندازه د شر (او بدۍ) عمل کوي (، نو) دی به هغه وویني .
سورة الزلزلة.

٢٧ - ایا پر الله ایمان راوړل او پر انبیاوو کافر کېدل کفایت کوي؟

جواب : نه.
د الله تعالی په شتون ایمان لرل او په پیغمبرانو ایمان نه لرل، د یو کس د مسلمانیدو لپاره بسنه نه کوي، ځکه نو دا څه معنا چې الله؛ خالق، روزي ورکوونکی، او مدبر دی او بیا د هغه پر وحي کفر کوي او له رسولانو يې منکرېږي؟

دا لوی کفر دی.

په حقیقت کې د هغه چا څخه لو مجرم نشته چې د الله تعالی وحي ردوي ، الله تعالی فرمایلي دي:

{إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّـهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَن يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّـهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَن يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَٰلِكَ سَبِيلًا ﴿١٥٠﴾ أُولَـٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا ۚ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا ﴿١٥١﴾}

{إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّـهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَن يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّـهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَن يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَٰلِكَ سَبِيلًا ﴿١٥٠﴾

بېشکه هغه کسان چې په الله او د هغه په رسولانو کافران کېږي او دوی غواړي چې د الله او د هغه د رسولانو په مینځ کې بېلتون وکړي(په ایمان راوړلو کې) او دوی وایي چې مونږ پر ځینو (رسولانو) ایمان راوړو او په ځینو کافر کېږو او دوی غواړي چې د دې (اسلام او کفر) په مینځ کې (بله) لار ونیسي

أُولَـٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا ۚ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا ﴿١٥١﴾}

دغه کسان په ریښتیا کافران دي او مونږ د کافرانو لپاره سپکوونکی عذاب تیار کړی دی

سورة النساء.

نو څوک چې په الله ایمان ولري او په پیغمبرانو کافر شي نو هغه په ریښتیا چې کافر دی.

هر څوک چې له پيغمبرانو څخه په يو سره کافر شو په حقيقت يې په الله کفر وکړ، ځکه چې د الله له وحيې څخه يې انکار وکړ، لدې امله اهل کتاب کافران شول چې د محمد بن عبد الله - صلى الله عليه وسلم - په نبوت يې کفر وکړ.

{إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا ۚ أُولَٰئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ} ﴿٦﴾

{إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا ۚ أُولَٰئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ} ﴿٦﴾

بېشکه هغه کسان چې کافران شوي دي، چې اهل کتاب او مشرکان دي، (دوی به) د دوزخ په اور کې وي، چې په ده کې به تل ترتله وي. همدغه کسان د خلقو بدترين دي سورة البينة.

او د الله تعالى خبرداری چې دوی به دوزخ ته ننوځي، حق دی، حق او ګواښ دی (١٤) د ق سورت.

نه اسلام او نه نجات يوازې پدې کې دی چې انسان دا ومني چې الله تعالى خالق، رازق، ژوندی کوونکی، مړکوونکی دی او بس، بلکې د هغه پر رسولانو باور هم اړين دی.

نو د الله پر شتون ايمان او په پيغمبرانو کفر کول بسنه نه کوي او د قيامت په ورځ د الله په وړاندې بنده ته ګټه نه رسوي، ځکه خامخا بايد په الله او د هغه په ټولو پيغمبرانو ايمان راوړل شي.

که - چېرته يوازې - د الله په شتون باور کافي وای، نو نه خو به الله خپل پيغمبران رالېږلي و او نه به يې خپل کتابونه

نازل کړي و، ځکه ټول انسانان الله تعالی په فطرت سره پېژني.

هغه الله چې ته يې پيدا کړی يې، هدايت يې درته کړی دی او روزي يې درکړې ده، يوازې همغه دی چې د عبادت مستحق دی لکه څنګه يې چې د خپلو پيغمبرانو او انبياوو له لارې روا کړی دی.

۲۸ - آيا کافر ته د خپلو نيکو اعمالو اجر د الله تعالی لخوا ورکول کيږي؟

ج: نېک عمل هغه فطرت دی چې الله تعالی پرې انسانان پيدا کړي دي، لدې امله ته ګورې چې هر انسان ښه عمل کولای شي، که څه هم هغه کافر او يا مشرک وي، هر څوک ښه عملونه کوي د هغه فطرت له مخې چې هغوی پرې پيدا شوي دي.

خو د نېک عمل د قبلېدو شرط دا دی چې: د الله تعالی لپاره وي، يعني له الله تعالی څخه د اجر د ترلاسه کولو په خاطر وي.

لدې امله هغه څوک چې په الله کافر وي، هغه چې د الله تعالی سره د نورو باطلو معبودانو عبادت کوي ورته وايو: هغه چا ته ورشه چې ته يې په خپلو نيکو کارونو کې له الله تعالی سره شريک بولې، له هغوی څخه خپل اجر تر لاسه کړه، ځکه چې تا خپلې نيکې کړنې د يو الله د روی لپاره نه تر سره کولې.

د داسې یو چا په اړه تصور وکړئ چې کورنۍ یې روزلی وي، لګښت یې پرې کړي وي تر دې چې یو پیاوړی ځوان شي، بیا هغه نورو ته د خدمت په موخه لاړ شي، آیا هغه حق لري چې بیرته خپلې کورنۍ ته لاړ شي او ورته ووایي: زما مزدوري راکړئ

چې د نورو خدمت مې کړی دی.؟

نو هغه چاته دې لاړ شي چې خدمت یې ورته کاوه او خپله مزدوري ورځخه واخلي.

او الله تعالی لره اوچت صفات دی.

نو الله هغه ذات دی چې ته یې پیدا کړی یې، روزي یې درکړې ده، او په تا یې د ټولو نعمتونو لوړیینه کړې ده، بیا ته د هغه عبادت پریږدې او غواړې د کړنو مزدوري دې ورځخه واخلې، دا څنګه؟

لدې امله الله تعالی فرمایي

{وَقَدِمْنَا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَّنثُورًا} ﴿٢٣﴾

{وَقَدِمْنَا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَّنثُورًا} ﴿٢٣﴾

او دوی چې څه عمل هم کړی دی هغه ته به مونږ ورسو، نو هغه به خور کړی شوی ګرد وګرځوو

سورة الفرقان.

او الله پاک فرمایلي

{وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَعْمَالُهُمْ كَسَرَابٍ بِقِيعَةٍ يَحْسَبُهُ الظَّمْآنُ مَاءً حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُ لَمْ يَجِدْهُ شَيْئًا} ﴿٣٩﴾

{وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَعْمَالُهُمْ كَسَرَابٍ بِقِيعَةٍ يَحْسَبُهُ الظَّمْآنُ مَاءً حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُ لَمْ يَجِدْهُ شَيْئًا} ﴿٣٩﴾

او هغه کسان چې کافران شوي دي، د هغوی عملونه د سراب (شګې ګل) په شان دي چې په هوار ډاګ کې دي، تږی په هغه باندې د اوبو ګمان کوي، تر دې چې کله ده ته راشي، نو دغه هیڅ شی ونه مومي.

سورة النور.

هغه کسان چې کافران دي د خپل عمل د ثواب مستحق ندي که څه هم هغه نیک وي، ځکه چې هغوی کافران دي او په نیک عمل سره یې د خپل رب رضا ترلاسه کول موخه نه وه، او نه یې د خپل خالق د رضایت غوښتنه کړې وه.

خبره یوازې د نیک عمل نده، ځکه مونږ ټول د فطرت له مخې د نیکو کړنو په تر سره کولو سره پیدا شوي یو، بلکې خبره دا ده چې ولې دا کار کوئ او د چا لپاره یې کوئ؟ آیا دا د خپلو شخصي ګټو لپاره کوئ، یا یې د ځان ښودنې په موخه کوئ، او که د الله نه پرته یې بل چا ته کوئ؟

دا ټول د الله لپاره ندي، او د نیک عمل د ثواب تمه ورڅخه هم نه کیږي، د کوم تمه چې د الله تعالی څخه کیږي.

۲۹ - کله چې د اسلام دین حق دی نو ولې شکونه او شبهې راولاړیږي؟

ج: شک هغه مسأله ده چې مسلمان په خپل دین کې نه پوهیږي او تر هغه وخته پورې ورسره په ټکر کې وي چې ځواب یې پیدا نه کړي.

او الله پاک دا اراده کړي ده چې د دين په فرعي مسايلو کې ځينې شکمن مسائل وي، تر څو هغه څوک چې باطل غواړي د خپل رب له اطاعت څخه مخ واړوي.

الله تعالى فرمايي:

{هُوَ الَّذِي أَنزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُّحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ ۖ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ ۗ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّـهُ ۗ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِّنْ عِندِ رَبِّنَا ۗ وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ} ﴿٧﴾

{هُوَ الَّذِي أَنزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُّحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ ۖ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ ۗ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّـهُ ۗ وَالرَّاسِخُونَ (١)فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِّنْ عِندِ رَبِّنَا ۗ وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ} ﴿٧﴾

دى هغه ذات دى چې په تا باندې يې کتاب نازل کړى دى، په دې کې ځينې محکم (ښکاره مراد والا) آيتونه دي؛ چې هغه د کتاب اصل دي، نور يې متشابهات (پټ مراد والا) دي، نو هغه کسان چې د هغوى په زړونو کې کوږ والى دى؛ نو هغوى په هغو (آيتونو) پسې کېږي چې په دې (قرآن) کې متشابه (پټ مراد والا) دي، د فتنې لټوَلو لپاره او د هغو د مراد معلومولو لپاره، حال دا چې د هغوى په تاويل (مراد) باندې نه پوهېږي مګر الله، او هغه کسان چې په علم کې پاخه دي؛ هغوى وايي: مونږ پر ده ايمان راوړى دى، ټول (محکم او متشابه

ايتونه)زمونږ د رب له جانبه دي، او نصيحت نه اخلي مګر د صفا عقل خاوندان.[1]

سورة آل عمران.

فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ: هغه څوک چې په زړه کې يې انحراف وي، د دې شکونو پيروي به کوي، د اختلاف په لټه کې به وي او له الله تعالى څخه د لرې کېدلو په لټه کې به وي.

الله تعالى په خپل حکمت سره غوښتل چې ايمان او کفر وي.

{فَمِنكُمْ كَافِرٌ وَمِنكُم مُّؤْمِنٌ} ﴿٢﴾

{فَمِنكُمْ كَافِرٌ وَمِنكُم مُّؤْمِنٌ} ﴿٢﴾

نو په تاسو کې ځينې کافر دي او ځينې په تاسو کې مومن دي

سورة التغابن.

هغه څوک پدې شکونو منګولې لګوي چې د کفر اراده لري او له دين، لمانځه او ايمان څخه پرې مشغوليږي.

او مؤمن د محکمو (چې مراد يې ښکاره وي) او ثابتو دلايلو پيروي کوي؛ هغه چې (ام الکتاب) دى، او دين او رسالت پرې اعتبار پيدا کوي، که چېرته يې داسې څه وموندل چې نه پرې پوهيږي نو په اړه يې پوښتنه کوي، خو هيڅکله له خپل دين او لمانځه څخه پداسې څه نه مشغوليږي چې نه پرې پوهيږي.

[1]

نو پرته له هغه انسان څخه چې په زړه کې يې ناروغي وي بل څوک له خپل دين څخه په هغه څه نه مشغوليږي چې نه پرې پوهيږي.

{وَلِيَقُولَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ وَالْكَافِرُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّـهُ بِهَـٰذَا مَثَلًا ۚ كَذَٰلِكَ يُضِلُّ اللَّـهُ مَن يَشَاءُ وَيَهْدِي مَن يَشَاءُ} ﴿٣١﴾

{وَلِيَقُولَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ وَالْكَافِرُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّـهُ بِهَـٰذَا مَثَلًا ۚ كَذَٰلِكَ يُضِلُّ اللَّـهُ مَن يَشَاءُ وَيَهْدِي مَن يَشَاءُ} ﴿٣١﴾

او د دې لپاره چې هغه کسان ووايي چې د هغوی په زړونو کې مرض دی او کافران: الله په دې سره د مثال په لحاظ څه اراده کړې ده همداسې الله ګمراه کوي چا ته چې وغواړي او هدايت ورکوي چا ته چې وغواړي

سورة المدثر.

همدارنګه د شکونو (شبهو) د موجوديت له حکمت څخه دا هم دی چې د دې متشابهاتو په وجه په دين او علم کې د بصيرت خاوندان يو له بل څخه جلا کيږي، نو ته ګورې چې يو عالم چې د متشابهه مسئلو په جواب پوهيږي له هغه عامي څخه جلا پيژندل کيږي چې نه په دين کې ژوره پوهه لري او نه يې زده کړه کړې وي، نو الله د هغه چا درجې لوړوي چې علم ورکړل شوی دی.

حقيقت روښانه دی، مګر متشابه بايد شتون ولري ځکه چې پر مټ يې غلبيلول کيږي، (يعنې سم له ناسم څخه جلال کيږي).

په مخلوقاتو کې د الله کړنلاره مکلفیت دی، او په مکلفیت کې یې کړنلاره د ځینې حکمتونو پټ ساتل دي، او ګټونکي هغه څوک دی چې په هغه څه چې پوهیږي استدلال وکړي پر هغه څه باندې چې پټ او باریک وي، او تاوانې هغه څوک دی چې هغه څه د ځان لپاره پرده اوسپر وګرځوي چې نه پرې پوهیږي، او دا کار یې لدې څخه بې برخې کړي چې په هغه څه استدلال وکړي چې پرې پوهیږي.

۳۰- الله ولې بدي(شر) پیدا کړی؟ یا په بل عبارت: یو مسلمان څنګه د "شر قضیې" ته ځواب ورکړي؟

ج: د بدیٰ (شر) فتنه؛ تقریبا په ټول تاریخ کې د الحاد تر ټولو لوی لامل دی.

{وَمِنَ النَّاسِ مَن يَعْبُدُ اللَّـهَ عَلَىٰ حَرْفٍ ۖ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَأَنَّ بِهِ ۖ وَإِنْ أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ انقَلَبَ عَلَىٰ وَجْهِهِ خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ ۚ ذَٰلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ} ﴿۱۱﴾

{وَمِنَ النَّاسِ مَن يَعْبُدُ اللَّـهَ عَلَىٰ حَرْفٍ ۖ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَأَنَّ بِهِ ۖ وَإِنْ أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ انقَلَبَ عَلَىٰ وَجْهِهِ خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ ۚ ذَٰلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ} ﴿۱۱﴾

او په خلقو کې ځینې هغه دي چې د الله عبادت کوي په یوې ډډې باندې، نو که ده ته خیر ورسیږي (نو) په دې (دین) مطمئن (او قایم) پاتې شي او که ده ته څه مصیبت (ازمېښت) ورسیږي (، نو) بېرته په خپل مخ (کفر ته) وګرځي، ده (خپل) دنیا او اخرت ضایع کړل، همدغه ښکاره تاوان دی

سورة الحج.

داسي کسان شته چې په الله د کومې آزموينې، امتحان او يا مصيبت له امله کفر کوي.

دلته، کيدی شي يو ملحد پوښتنه وکړي او ووايي: ولې بدي (شر) له اساسه شتون لري؟

جواب ساده دی: ځکه چې مونږ مکلف يو.

ځکه چې مونږ د امتحان په نړۍ کې يو.

زمونږ رب العالمين فرمايی

{وَنَبْلُوكُم بِالشَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً} ﴿٣٥﴾

{وَنَبْلُوكُم بِالشَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً} ﴿٣٥﴾

او مونږ تاسو په شر او خير سره ازمايو، ازمايل، او تاسو به خاص مونږ ته راوستلی شئ

سورة الأنبياء.

خير او شر لدې امله شتون لري چې ته مکلف يې، او تکليف ستا د شتون اصلي موخه ده.

الله تعالى فرمايلي

{الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ} ﴿٢﴾

{الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ} ﴿٢﴾

هغه ذات چې مرګ او ژوند يې پيدا کړی دی، د دې لپاره چې تاسو وازمايي چې په تاسو کې د عمل په لحاظ کوم يو ډېر ښه دی او هم دی ښه غالب، ډېر بخښونکی دی

سورة الملک.

د شر، فتنو او امتحانونو شتون په خپل ذات کې د دیني مسئلې د سموالي او د الحاد د خطا تر ټولو لوی ثبوت دی.

که مونږ د مادي نړۍ زیږنده وو، نو خیر او شر به مو نشو درک کولای.

که چیرته ټول کاینات بې معنا وای، نو هیڅکله به هم مونږ ته واضحه شوې نه وه چې بې معنا دي. ځکه چې د الحاد له نظره مونږ په سختو مادي حتمیاتو کې روان یو، او د طبیعت قوانین پر مونږ پلي کیږي او په دې چوکاټ کې به د بدۍ په ماهیت یا د بدۍ د کلمې معنی هیڅکله درک نه کړای شو.[1]

آیا زیاتره حیوانات د شر په ستونزه پوهیږي پرې او په پرې؟

د بدۍ درک کول پدې معنی دي چې مونږ د دې نړۍ بچیان نه یو، او دا چې مونږ د بدۍ د شتون په اړه خپله پوهه د ډاروینین مادیالیزم د شتون څخه پرته له بل ځای څخه اخلو.

نو مونږ د آسماني اساس سره ټړاو لرو، نه د ځمکې الحادي مادي سره، او دا یوازینی وضاحت دی ځکه چې مونږ بدي درک کوو او پرې پوهیږو.

تر هغه چې مونږ مکلفیت ولرو، نو دا طبیعي ده چې هلته فتنې او ناورین شتون ولري، او دا زمونږ لپاره طبیعي ده چې بد وپیژنو.

---

[1] C. S. Lewis

بدي، يو څه درد، او د ګناه کولو وړتيا يوه طبيعي اړتيا، او د آزادۍ ارادي او الهي مکلفيت ښکاره پايله ده.

د بديو، آفتونو، بدبختيو او شهوتونو موجوديت د ښو انسانانو ښه او د فاسدو انسانانو هغه بد رابښکاره کوي.

دا د حيرانتيا خبره ده کله چې ملحدين د خالق له شتون څخه انکار کوي ځکه چې بد شتون لري، دوی دا تحليل کاروي:

1- که پلار صالح وي او د خپل زوی لپاره ښېګڼه غواړي، نو ولې يې اجازه ورکړه چې د ميکروبونو په وړاندې دردناک پيچکارۍ ورکړل شي؟

2- آيا د پيچکارۍ پر مهال يې زوی ته درد ونه رسيده؟

3- چې داسي ده نو پلار نشته.[1]

آيا دا يوه منطقي برداشت ده؟

بيا دا طبيعي ده چې موږ په ښه او بد کې د الهي حکمت په ټولو وړو او پټو نه پوهيږو.

او الله تعالى د خضر -عليه السلام- د اعمالو حکمت زموږ پيغمبر موسى - عليه السلام - ته روښانه کړ، که څه هم هغه؛ هغه عملونه دي چې په ښکاره توګه د منلو وړ ندي مګر دا د لويو نيکيو سره مل دي، او د موسى او الخضر کيسه په قرآن کې د روايت او کيسې په توګه نده راغلې، بلکې د تدبر، او د بشري نفس پر نيمګړتياوو د اعتراف په توګه راغلې ده، او په بيړه د هغې د پريکړې له املـه.

---

[1] له کتاب: أسس غائبة، م. أحمد حسن، څخه د مرکز دلائل چاپ، په تصرف سره.

د بدیٰ په مسئله کې عجیبه خبره دا ده چې: که په دنیا کې شر نه وای، نو زه به له هغه ځای څخه وتلی نه وم چې زه پکې زیږیدلی یم!

او نه خو به کوم تمدن رامنځته شوی و، نه به ښارونه، کارخانې او کورونه آباد شوي وو، او خلکو به کار ته اړتیا نه درلوده، او نه به چا د ناروغۍ په وړاندې د مقاومت، او استراحت د جلبولو په موخه د ستونزې د حل کولو او یا د یوې مفکورې د اختراع لپاره فکر کړی و!

او انسان به اړتیا نه درلوده چې د خپل زیږون له ځای څخه بل ځای ته هیڅ لاړ شي.

ځکه چې نه شر شته، نه ستړتیا، نه امتحان شته او نه ستونزې تر څو ورته حل لارې ولټوې.

نو ولې ستړیا، او شپه په ویښه تېرول، فکر کول او کار شته

نو شر هغه اړتیا ده چې په دنیا کې ترې هیڅ چاره نشته!

نو فکر وکړه!

او د الله څخه وویږه، ځکه چې ته مکلف یې(الله ته جواب ویونکی)

ډیرې خلک دي چې کله په مصیبتونو او بدیو اخته شي، نو دوی بیرته الله ته رجوع کوي او نیکان جوړیږي، نو لوی الله لره پاکي ده او هغه د ستاینې وړ دی.

د الله په ټولو تقدیرونو کې خیر او حکمت دی.

او مسلمان بايد د الله په ټولو تقديراتو ايمان ولري، نبی صلی الله عليه وسلم فرمايلي دي:

"ولوْ أنَّ لكَ مِثْلَ أُحُدٍ ذهبًا أَنفَقْتَهُ في سبيلِ اللهِ ما قَبِلَهُ اللهُ مِنكَ حتَّى تُؤْمِنَ بالقَدَرِ، وتَعْلَمَ أنَّ ما أَصابَكَ لم يَكُنْ لِيُخْطِئَكَ، وأنَّ ما أَخْطَأَكَ لم يَكُنْ لِيُصِيبَكَ، وإنَّهُ مَن مات على غيرِ هذا دَخَل النَّارَ".

"که د احد د غره په اندازې سره زر ولرې او د الله په لار کې يې مصرف کړې الله به يې درڅخه قبول نه کړي پداسې حال کې چې ته په تقدير ايمان و نلرې، او پدې پوه نه شې چې څه درته رسيږي هيڅکله به ترې بچ نه شي، او هغه چې ترې بچيږي هيڅکله به درته ونه رسيږي، او که څوک پرته لدې عقيدې مړ شو نو اور ته به داخل شي".[1]

نو الهي تقديرات که خير وي او يا شر، پر مسلمان واجب دي چې خوښي پرې څرګنده کړي.

او ټول الهي تقديرونه خير دي، اګر که ځينې يې ښکاره شر، تنګسه او ضرر ښکاري، خو په پای کې يې پايله لوی خير وي او الهي حکمت پکې نغښتی وي.

31- آيا دين د هغو ديني جګړو لامل شوی و چې يو وخت يې ټوله ځمکه په سر اخستې وه؟

ج: بشريت په زرونو کلونه د توحيد په اديانو او څلور زره کاله د دريو سترو ابراهيمي اديانو سره ژوند کړی او دين د بشريت لپاره مستقيم ګوابن ندی جوړ کړی، بلکې بشريت ته

[1] صحيح سنن أبي داود، حديث شميره:4699.

يې د لوړو اخلاقو ارزښتونه وړاندې کړي دي. چې مؤمن او ملحد پرې متفق وو، او غښتلې تمدنونه يې رامنځته کړل، بلکه کولای شو ادعا وکړو چې په ځمکه کې ټول خیر د همغو نبوتونو اغیزې دي، دین محکمې له زرګوو قضیو څخه خلاصې کړې او لدې ټولو نه علاوه دین په ځمکه کې د انسان د شتون لپاره د علم، سلوک او اخلاقي ارزښتونو بنسټ کېښود. ! او هغه هیوادونه چې توحیدي قوانین يې منلي اوس هم کلتوري تنوع لري او خپل مخالف يې د ځان سره ساتلي او د ورته توحیدي قوانینو لپاره يې محافظوي چت چمتو کړی دی. پداسې حال کې چې یوه پیړۍ کې ځینې هیوادونه الحاد ته نږدې شوي، ټول انسانیت د تباهۍ په درشل کې وو! بیا اوس ملحدان راځي او راته وایي چې دین بشریت ته ګوابن دی، د بشریت په تاریخ کې له الحاد څخه بله خطرناکه طریقه نشته، په پخواني شوروي اتحاد کې د ملحد لینن له خوا د کولاج قتل عام، په نازي جرمني کې د توکمیزو لږکیو له منځه وړل، د ملحد پول پوټ (Pol Pot) له خوا د کمبوډیا د ځلورمې برخې نفوس خالي کول، په لوی کلتوري انقلاب کې د ملحد ماو زیډونګ (Mao Zedong) په لاس د 52 ملیونه چینایانو وژنه، او په اروپا کې د ملحدانو د لیګ راڅرګندېدل (League of Militant Atheists)، چې په رسمي توګه يې 42 زره مذهبي بنسټونه - کلیساګاني او جوماتونه وټړل، او لسګونه زره متدینه خلک يې ووژل. د هغه مذهبي ملحدینو پرته چې د تګلارې بنسټ اېښودونکي یا الحادي مفکوري ته کار کوونکي وو، لومړۍ او دویمه نړیواله جګړه دواړه الحادي جګړې وې؛ د الحادي مفکورو او د نژادي پاکوالي

حرکت لخوا اداره کېدي، پايله يې د توکم پالنې له منځه وړل وو. د نړۍ شاوخوا 5٪ نفوس يې په پايله کې له منځه ولاړ دي جګړو ګټونکی او بايلونکي دواړه د پيړۍ دريمه برخه شاته وګرځول، او فيلسوفانو د تمدن د پای ته رسيدو په اړه د کنايې په توګه د پاريس په مرکز کې يو د تشو متيازو ځای (کمود) کېښود. الحادي جګړو کې دومره اتومي وسلې پرېښودې چې د ټول بشريت د له منځه وړلو لپاره څو ځله کافي دي، د شلمې پيړۍ د جنګونو ساده لوستل د الحاد اوږدې بد بختۍ په ډاکه کوي. د هغه تر شا دا مفکوره پاتې شوه چې په راتلونکي جګړه کې د بشري نسل مړينه يو باوري نظر دی، او دا د الحاد تمه شوی راز دی.[1]

۳۲- ولې مسلمانان د خپل توحيدي دين سره سره وروسته پاتې شول په داسې حال کې چې لويديځ ډير پرمختللی دی؟

ج: همدا د تمدن پوښتنه ده!

او د دې پوښتنې په مقابل کې پيغمبران څومره ځوريدلي دي!

او د دې چارې له امله څومره پيروان کم شول!

د تمدن پوښتنه د وخت په اوږدو کې د ملتونو د کفر اصل دی.

الله تعالی فرمايي

---

1 - https://en.wikipedia.org/wiki/League_of_Militant_Atheists

{وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا أَيُّ الْفَرِيقَيْنِ خَيْرٌ مَّقَامًا وَأَحْسَنُ نَدِيًّا} ﴿٧٣﴾

{وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا أَيُّ الْفَرِيقَيْنِ خَيْرٌ مَّقَامًا وَأَحْسَنُ نَدِيًّا} ﴿٧٣﴾

او کله چې دوی ته زمونږ ایتونه ولوستل شي؛ چې ښه واضح دي، (نو) کافران شوي کسان هغو کسانو ته چې ایمان یې راوړی دی وایي؛ په دغو دواړو ډلو کې کومه یوه د مقام په لحاظ ډېره غوره او د مجلس په لحاظ ډېر ښایسته ده

سورم مریم.

کله هغه آیتونه پر دوی باندې ولوستل شي چې د دین د صحیح والي دلائل پکې دي، نو کافران د کفري ملتونو په پرمختګ استدلال کوي

(أَيُّ الْفَرِيقَيْنِ خَيْرٌ مَّقَامًا وَأَحْسَنُ نَدِيًّا).

(أَيُّ الْفَرِيقَيْنِ خَيْرٌ مَّقَامًا وَأَحْسَنُ نَدِيًّا).

په دغو دواړو ډلو کې کومه یوه د مقام په لحاظ ډېره غوره او د مجلس په لحاظ ډېره ښایسته ده

څېړونکی ابراهیم السکران - حفظه الله - وایي: "دا یو تاریخي قانون او تکراري کائناتي سنت دي. پدې زوړ ارشیف کې په فکر کولو سره حیرانتیا پای ته نه رسیږي. د الله لپاره د بلونکو ډله د نبوتونو له سباوون څخه نیولې د اسلامي نړۍ تر ننۍ کړنلارې پورې تل د "مادي قوتونو" سره مخ کیږي چې دوی پرې برلاسي کیږي او خلک د هغه وحي پیروۍ کولو ته هڅوي چې له دوی سره ده.

او د پيغمبرانو تجربو ته وګورئ، تاسو به وموميء چې الهي وحيي ته د بلونکي او په مادي قوت سره د امتحاني کيدلو په ډګر کې دوی لکه د ناطقې مجسمې په څېر ثابت پاتې شوي، او ته به وګورې چې د مادی ځواک په وړاندې خلکو زړونه بايللي دي او وحی ته له تسليمېدو او غاړې اېښودلو يې ګرځولي دي ، او ته به هغه کسان چې د دين لپاره کار کوی وموميء چې له دغو دواړو حالتونو ځوريدلي لکه په ظاهري مادياتو د خلکو زړه بايلل، نوح عليه السلام ته يې قوم په ټول مادي صراحت سره وويل:

{وَمَا نَرَاكَ اتَّبَعَكَ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ أَرَاذِلُنَا} ﴿٢٧﴾

{وَمَا نَرَاكَ اتَّبَعَكَ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ أَرَاذِلُنَا} ﴿٢٧﴾

مونږ تا نه وينو مګر زمونږ په شان يو بشر او مونږ نه وينو تا چې ستا پيروي کړې ده مګر هغو کسانو چې دوی زمونږ تر ټولو لاندې خلق دي.

سورة هود.

او د الله د پيغمبر موسی - عليه السلام - د ظهور سره سم، د وحی په وړاندې د مدني قدرتونو د ظلم او استبداد لړۍ يو ځل بيا تکرار شوه.

{وَقَالَ مُوسَىٰ رَبَّنَا إِنَّكَ آتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَأَهُ زِينَةً وَأَمْوَالًا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا رَبَّنَا لِيُضِلُّوا عَن سَبِيلِكَ} ﴿٨٨﴾

{وَقَالَ مُوسَىٰ رَبَّنَا إِنَّكَ آتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَأَهُ زِينَةً وَأَمْوَالًا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا رَبَّنَا لِيُضِلُّوا عَن سَبِيلِكَ} ﴿٨٨﴾

او موسی- عليه السلام- وويل: ای زمونږه ربه! بېشکه هم تا فرعون او د هغه سردارانو ته په دنيايي ژوند کې زينت او

مالونه ورکړي دي، ای زمونږه ربه! د دې لپاره چې دوی ستا له لارې نه (خلق) بې لارې کړي.

سورة يونس.

او زمونږ د پيغمبر محمد - صلى الله عليه وسلم - لپاره دا حالت نوی نه و.هغه کسان چې د هغه له نبوت او ور سره وحيي څخه منکر وو ،هغوی د مخ اړول د وحي او نبوت څخه د هغه د مادي کمزورتيا له امله و .

{وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ هَـٰذَا الْقُرْآنُ عَلَىٰ رَجُلٍ مِّنَ الْقَرْيَتَيْنِ عَظِيمٍ} ﴿٣١﴾

{وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ هَـٰذَا الْقُرْآنُ عَلَىٰ رَجُلٍ مِّنَ الْقَرْيَتَيْنِ عَظِيمٍ} ﴿٣١﴾

او دوی وويل: دا قرآن په دوه کليو (بناروڼو) کې په يو غټ سړي ولې ندی نازل شوی؟

سورة الزخرف".

د ابراهيم السکران وينا پای ته ورسېده.

بشريت په ټول عمر او د نبوت په ټول تاريخ کې د کفارو د مادي ځواک سره د ليوالتيا په ځېر له بل لوی مصيبت سره مخ شوی ندی.

سره لدې چې د پرمختګ او حقيقت ترمنځ هيڅ اړيکه نشته.

مادي پرمختګ او وروسته پاتې کېدل د چا په حق او باطل پورې اړه نه لري.

ضروري نده چې يو نيک او صالح انسان دي خامخا د تمدن له اړخه پرمخ تللی وي.

کېدای شي يو کس اسلامي لاربنوونو ته بنه ژمن وي خو ساده او غريب وي او کېدای شي برعکس وي.

او څومره زيات قومونه په مدني توګه پرمختللي وو، په داسي حال کي چې د الله له شريعت، دين او وحيې څخه تر ټولو لرې وو.

{أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ ۚ كَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَثَارُوا الْأَرْضَ وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا} ﴿٩﴾

{أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ ۚ كَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَثَارُوا الْأَرْضَ وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا} ﴿٩﴾

آيا دوی په ځمکه کي نه ګرځي، نو چې وګوري چې د هغو کسانو انجام څنګه و چې له دوی نه مخکې وو، هغوی له دوی نه په قوت کې زيات سخت وو او هغوی ځمکه څيروله او دا يې اباده کړې وه ډېره له هغې نه چې دوی دغه اباده کړې ده .

سورة الروم.

مادي پرمختګ او مالي شتمني د حق پالونکي لپاره معيار نه دی

{فَلَمَّا جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَرِحُوا بِمَا عِندَهُم مِّنَ الْعِلْمِ وَحَاقَ بِهِم مَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ} ﴿٨٣﴾

{فَلَمَّا جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَرِحُوا بِمَا عِندَهُم مِّنَ الْعِلْمِ وَحَاقَ بِهِم مَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ} ﴿٨٣﴾

نو کله چې دوی ته د دوی پېغمبران په ښکاره دلیلونو سره راغلل، (نو) دوی به په هغه علم خوشالي (او لویي) شروع کړه چې له دوی سره و، راګیر کړل دوی هغه عذاب چې دوی ورپورې استهزاء کوله.

سورة غافر.

نو د مادي پرمختګ ستاینه په خپل ذات کې نه ده او نه هم په خپل ذات کې د ملامتۍ وړ ده، بلکې تر هغه حده ستایل کېږي چې د الهي وحي له مخې يې توصيه شوې وي، او دا چې ځومره پکې دین تطبیق شوی وي. او دا چې تاسو په خپل دین کې له هغې څخه ځومره ګټه پورته کوئ، او دا چې ځومره يې د خلکو په ګټه او د الله لپاره د هغوی د چارو د سمون په موخه کارولی شئ.

او همدا اړین پرمختګ دی.

د انسانانو تر منځ د حقیقي توپیر معیار د دوی په مادي پرمختګ کې نه دی، بلکې د تقوا او نیکیو په توپیر کې دی، او مادي پرمختګ د یوې وسیلې په توګه وي نه د مقصد په توګه ... دا خلکو ته د الله لپاره د خدمت او ګټې رسوونې په موخه وي.

په دې توګه، مادي پرمختګ باید په الهی وحیي سره پاک شوی وي او همدا یوازینی اړین پرمختګ دی.

او همدا په ځمکه کې ریښتینی استازیتوب دی: الله تعالی ته د بندګۍ کولو استازولي، او د ژوند په ټولو اړخونو کې ایماني پاکوالی.

{الَّذِينَ إِن مَّكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنكَرِ ۗ وَلِلَّـهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ} ﴿٤١﴾

{الَّذِينَ إِن مَّكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنكَرِ ۗ وَلِلَّـهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ} ﴿٤١﴾

هغه کسان دي چې که مونږ دوی ته په ځمکه کې قدرت ورکړ (نو) دوی به لمونځ قایموي او زکات به ادا کوي او د نېکۍ حکم به کوي او له بدۍ نه به منع کوي، او خاص د الله لپاره د کارونو انجام دی.

سورة الحج.

او په دي پوه شه چې که مسلمان هغه څه وکړي چې پرې لازم دي، نو الله تعالى به ورته د هر خير، نیکمرغۍ، په دنیا کې د پرمختګ، په اخرت کې د خلاصون او سرلوړۍ اسباب اسانه کړي.

{وَعَدَ اللَّـهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَىٰ لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُم مِّن بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا ۚ يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا} ﴿٥٥﴾

{وَعَدَ اللَّـهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَىٰ لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُم مِّن بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا ۚ يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا} ﴿٥٥﴾

الله وعده کړي د هغو کسانو سره چې ایمان یې راوړی دی، له تاسو او نبۍ عملونه یې کړي دي، چې خامخا هرومرو به دوی ته په ځمکه کې خلافت ورکوي لکه چې هغو کسانو ته یې خلافت ورکړی و چې له دوی نه مخکې وو او خامخا ضرور به دوی ته د دوی هغه دین ثابت (او قوي) وګرځوي چې هغه (الله) د دوی لپاره غوره کړی دی او خامخا ضرور به دوی ته د دوی له وېرې نه پس امن په بدل کې ورکړي، چې دوی به زما عبادت کوي او زما سره به هیڅ شی نه شریکوي، او هر څوك چې د دغو (انعامونو) نه وروسته کافر شو، نو همدغه کسان فاسقان دي.

سورة النور.

او کله چې مسلمانانو خپل دین پلی کړ، دوی په دین او دنیا دواړو کې امامان وګرځېدل.

اسلام د دوی په لاسونو داسې یو تمدن وړاندې کړ چې ۱۲۰۰ کاله وغځیده، او دا تر دې دمه د نړۍ تر ټولو اوږد تمدن و چې له کوم خنډ او مداخلې پرته یې دوام وکړ.

نو اسلام - هغه دین دی - چې پر مټ یې اسلامي تمدن رامنځته شو.

او اسلام یوازینې هغه دین دی چې تمدن رامنځته کړ.

پاتې دینونه د تمدنونو غیږې ته ولوېدل.

تاسو ګورئ چې لویدیځ تمدن د عیسویت غیږې ته ولوید او هندي تمدن د هندویزم غیږې ته ولوید.

خو یوازینی دین چې تمدن یې رامنځته کړ هغه: اسلام دی.

کله چې مسلمانان پر دې پوه شول چې د دین په وړاندې باید څه وکړي، نو په مادي او معنوي لحاظ يې د نړۍ مشري وکړه.

کله چې په ۱۴۵۳ میلادي کال کې اسلام قسطنطنیې ته داخل شو، په اروپا کې د منځني ختیځ توره دوره پای ته ورسېده.

د توري دورې د پای نیټه ۱۴۵۳ میلادي کال دی، او دا همغه کال دی چې اسلام پکې اروپا ته داخل شو.

اروپا ته د اسلام له ننوتو سره سم د علم رڼا خپره شوه.

د کانګرس په کتابتون کې، د کتابتون د مرکزي تالار په چت کې داسې نقاشي شوي ده چې د لویدیځ تمدن د پرمختګ سرچینې په ګوته کوي، او اسلام یوازینی دین دی چې په اوو دوائرو کې ذکر شوی.

اسلام یوازینی دین دی چې ذکر شوی او د طبیعي علومو پورې ځانګړی شوی.

ISLAM: PHYSICS

په داسې حال کې چې پاتې ځانګې د هېوادونو په نومونو پورې او هغه څه چې دغو هېوادونو له ادبي، هنري یا ژبني پرمختګ څخه وړاندې کړي دي اړه لري

اسلام علم وړاندې کړ او ۷۰۰ کاله په نړۍ کې د علومو نړیواله ژبه: عربي وه[1]

که مسلمانان خپل دین اصلاح کړي نو دنیا به یې سمه شي.

۳۳- د الله تعالی د عبادت ثمره څه ده؟

ج: انسان د خپل فطرت له مخې خپل ځان نه پېژني، روح یې ارام نه وي او د زړه یوازیتوب یې د الله - تعالی - له عبادت پرته نه ارامېږي.

{الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُم بِذِكْرِ اللَّـهِ ۗ أَلَا بِذِكْرِ اللَّـهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ} ﴿۲۸﴾

{الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُم بِذِكْرِ اللَّـهِ ۗ أَلَا بِذِكْرِ اللَّـهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ} ﴿۲۸﴾

هغه کسان چې ایمان یې راوړی دی او د هغوی زړونه د الله په ذکر سره مطمئن کېږي، خبردار شئ! یواځې د الله په ذکر (یاد) سره زړونه مطمئن کېږي.

سورة الرعد.

عبادت سینې ته سکون ورکوي.

{وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّكَ يَضِيقُ صَدْرُكَ بِمَا يَقُولُونَ ﴿۹۷﴾ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُن مِّنَ السَّاجِدِينَ ﴿۹۸﴾ وَاعْبُدْ رَبَّكَ}

{وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّكَ يَضِيقُ صَدْرُكَ بِمَا يَقُولُونَ ﴿۹۷﴾

[1] https://www.telegraph.co.uk/news/science/science-news/3323462/Science-Islams-forgotten-geniuses.html

او يقيناً په تحقيق سره مونږ ته معلوم دي چې بېشکه ستا سينه تنګيږي په هغو خبرو چې دوی يې وايي
فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُن مِّنَ السَّاجِدِينَ ﴿٩٨﴾

نو ته د خپل رب له حمد (ستاينې) سره تسبيح وايه او ته شه له سجده کوونکو څخه
وَاعْبُدْ رَبَّكَ}
او د خپل رب عبادت کوه
سورة الحجر.
اعْبُدْ رَبَّكَ: فيطمئن صدرُك.

د خپل رب عبادت وکړه:نو سينه به دې آرامه وي.
له همدې امله، دوه رکعته په عاجزۍ او فکر سره د انسان په روح کې هغه څه کوي چې د رواني آرامې ناستې ساعتونه يې نه کوي.
په عبادت کې د انسان د روح سکون دی او هر څوک چې د الله له ذکر څخه لرې وي سينه يې تنګيږي. تل به يې ګوري چې دنيا ته ليواله وي، نو نه خو هغه مړيږي او نه ډاډمن کيږي.
{وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنكًا} ﴿١٢٤﴾
{وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنكًا} ﴿١٢٤﴾

او هغه څوک چې زما له ذکر (قرآن) نه مخ وګرځوي، نو بېشکه د ده لپاره ډېر تنګ ګذران (او ژوند) دی.

سورة طه.

او هر څومره چې د انسان رزق پراخه وي، بیا به هم له ایمان پرته په ډیر سخت حالت کې ژوند کوي، او په یوه ګرمه سیالي کې به پای ته نه رسیږي ځکه چې مجهوله پای لري، نو ته به تل هغه په اندیښنو کې ګوري.

رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمایلي دي: چاسره چې تل د دنیا سوچ او فکر وي الله به د هغه ټولې چارې ګډې وډې کړي، او له دنیا څخه هیڅ ورته رانشي پرته له هغې اندازې چې الله ورته لیکلي وي، او دا چې سوچ او فکر چې اخرت سره وي، الله به یې چارې ورته منظمې کړي، او مالداري به یې زړه کې وګرځوي، او دنیا به ورته ککړه پوزه راروانه وي. [1]

عبادت مسلمان؛ دنیا ته له سرټیټونې خلاصوي او ازادوي یې.

له همدې امله هغه مسلمان چې په حقه د الله عبادت کوي، هغه انسان دی چې د ژوند په معنا پوه شوی دی، او د دې نړۍ په ارزښت پوه شوی، او پدې نړۍ کې د خپل شتون په مقصد پوه شوی او پدې پوه شوی چې شتون یې پدې نړۍ کې د آزموینې لپاره دی، او د دې لپاره چې په حقه د خپل رب

[1] صحيح سنن الترمذي، حديث شمیره:2465.

عبادت وکړي، نه د دي لپاره چې په اندېښنو کې ژوند وکړي چې هېڅ پايله ورته نه لري، زمونږ پاک رب فرمايلي دي:

{الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا} ﴿٢﴾

{الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا} ﴿٢﴾

هغه ذات چې مرګ او ژوند يې پيدا کړی دی، د دې لپاره چې تاسو وازمايي چې په تاسو کې د عمل په لحاظ کوم يو ډېر ښه دی او هم دی ښه غالب، ډېر بخښونکی دی

سورة الملک.

٣٤ - الله تعالى ته د تسليميدو نښې څه دي؟ يا په بل عبارت: تاسو څنګه پوهيږئ چې تاسو په بشپړ ډول الله تعالى ته تسليم شوي ياست؟

ج: الله تعالى ته د تسليمېدو نښې څلور دي؛ او هغه دا دي:

لومړی: د خپل ژوند په هر کوچني او لوی کار کې د الله بندګي، الله تعالى فرمايي

{قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّـهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٢﴾ لَا شَرِيكَ لَهُ ۖ وَبِذَٰلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٦٣﴾}

{قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّـهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٢﴾

ته ووايه: بېشکه زما لمونځ او زما قرباني او زما ژوند او زما مرګ خاص د الله رب العالمين لپاره دي.

لَا شَرِيكَ لَهُ ۖ وَبِذَٰلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٦٣﴾}

د هغه هېڅ شریک نشته او ما ته د همدې (توحید) حکم شوی دی او زه تر ټولو مسلمانانو اول یم .

سورة الأنعام.

صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّـهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ: هر څه چې کوم د الله لپاره یې کوم، زه الله ته لمونځ کوم، د خپل مور او پلار اطاعت د الله لپاره کوم، مطالعه او زده کړه کوم تر څو د الله لپاره خلکو ته ګټه ورسوم، او ویده کیږم تر څو سبا ته ځواکمن اوسم د هغه څه په تر سره کولو چې الله یې راته د کولو امر کړی.

دا په هر عمل کې د الله بندګي ده او دا د الله په وړاندې د تسلیمیدو له لومړنیو نخښو څخه دي.

دویمه نخښه: د دې لپاره چې تاسو په بشپړ ډول الله ته تسلیم شئ: د هغه څه پیروي کول دي چې الله پرې امر کړی او له هغه څه څخه ډډه کول دي چې هغه ترې منع کړې ده.

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّـهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا عَنْهُ وَأَنتُمْ تَسْمَعُونَ} ﴿٢٠﴾

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّـهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا عَنْهُ وَأَنتُمْ تَسْمَعُونَ} ﴿٢٠﴾

ای هغو کسانو چې ایمان یې راوړی دی! تاسو د الله او د هغه د رسول حکم منئ او له دې (اطاعت) نه مه ګرځئ، حال دا چې تاسو یې اورئ

سورة الأنفال.

او الله تعالى فرمايي:

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَافَّةً} ﴿٢٠٨﴾
{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَافَّةً} ﴿٢٠٨﴾
ای هغو کسانو چې ایمان يې راوړی دی! په اسلام کې پوره پوره داخل شئ

سورة البقرة

فِي السِّلْمِ أي: يعنې په اسلام کې.

ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَافَّةً: يعنې هر هغه څه چې الله پرې امر کړی و د هغه پابند اوسئ او له هغه څخه نه يې چې منع کړې ياست منع شئ.

هغه څه چې الله راته پرې امر کړی وي کوم يې.... له هغه څه نه يې چې منع کړی يم، ترې منع کيږم، او همدا الله تعالى بشپړ تسليميدل او غاړه ايښودل دي.

الله تعالى ته د تسليميدو دريمه نښه دا ده چې: مور هغه څه ته غاړه کيږدو چې الله يې راته حکم کړی، نو د هغه په حکم خوشحاليږو او منو يې.

مور هر الهی قانون منو او انکار ورڅخه نه کوو د بېلګې په توګه هغه سزاګاني چې الله تعالى وضع کړي دي، بلکې بايد د الله په قانون راضي شو، ځکه چې الله په هغه څه پوهيږي چې مخلوق اصلاح کوي، او پدې پوهيږي چې په دې سزاګانو کې د ټولنې پاکوالی دی. {أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ} ﴿١٤﴾ سورة الملك. ايا هغه ذات به نه پوهيږي چې يې (هر څه) پيدا کړي دي (ولې نه!) او هم دی ډېر باريک بين، ښه خبردار دی

او الله پاک فرمايلي

{وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّـهِ حُكْمًا} ﴿٥٠﴾

{وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّـهِ حُكْمًا} ﴿٥٠﴾

له الله نه (بل) څوك ډېر ښه دی، د هغه قوم لپاره چې يقين كوي!

سورة المائدة.

الله هغه ذات دی چې پوهيږي كوم كار د خلكو لپاره په دنيا او آخرت كې ښه دی.

د الله د قانون پلي كول خلك پاكوي او په خوندیتوب كې ژوند كول ور په برخه كوي.

يو سړی چې ادعا يي كوله پر الله او پر هغه څه چې رسول الله صلى الله عليه وسلم ته نازل شوي دي ايمان لري، د رسول الله صلى الله عليه وسلم پر ځای كعب بن اشرف نومي يهودي ته ورغی تر څو په يوه قضيه كې ورته فيصله وكړي، لدې ويرې چې هسې نه رسول الله صلى الله عليه وسلم په داسې يوه څه سره پريكړه وكړي چې د ده به خوښه نه وي، هغه يهودي ته په دي هيله ولاړ چې د ده د خوښي پريكړه وكړي، نو د الله جل جلاله دا قول نازل شو

{أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَن يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَن يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَن يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا} ﴿٦٠﴾

{أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَن يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَن يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَن يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا} ﴿٦٠﴾

آيا تا هغه کسان نه دي کتلي چې دا دعوا کوي چې دوی پر هغه څه ایمان راوړی دی چې تا ته نازل کړی شوي دي او پر هغه څه چې له تا نه مخکې نازل کړی شوي دي، دوی غواړي چې خپلمنځي فیصلې طاغوت ته یوسي، حال دا چې دوی ته له هغه نه د انکار کولو حکم شوی دی او شیطان غواړي چې دوی بې لارې کړي، په ډېرې لرې ګمراهۍ سره.

سورة النساء.

نو که ته الله ته غاړه ایښودونکی مسلمان یې، باید د الله په دین پابند پاتې شې، او د الله پرېکړې ته تسلیم شې اګر که د الله پریکړه ستا د خوښې خلاف وي، داسې نه چې د الله قانون پرېږدې او یو یهودي ته لاړ شې تر څو درته په یوه قضیه کې ستا د خوښې پریکړه وکړي.

الله تعالى په لاندې آیتونو کې فرمایلي دي:

{وَمَا أَرْسَلْنَا مِن رَّسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّـهِ} ﴿٦٤﴾ سورة النساء.

او نه دی لېږلی مونږ هېڅ رسول مګر د دې لپاره چې د الله په حکم سره د هغه اطاعت وکړی شي.

الله رسولان د دې لپاره نه دي رالیږلي چې مونږ یې پرېږدو او فیصله د نورو قانون ته یوسو.

بيا الله تعالى د دي او دې ته ورته نورو پېښو څخه پند اخيستل په يو مهم آيت سره چې د الله له قانون څخه د پيروۍ کولو اړتيا په ګوته کوي پاى ته رسوي، زمونږ رب العالمين وفرمايل

{فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا} ﴿٦٥﴾

{فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا} ﴿٦٥﴾

پس داسي نده، ستا پر رب مې دې قسم وي! دوی مومنان کېدی نشي تر هغه پورې چې دوی په خپل منځ کې په پېښو جګړو کې تا فيصله کوونکی ومني، بيا په خپلو نفسونو کې ستا د کړې فيصلې په باره کې هېڅ تنګي ونه مومي او په ښو منلو سره يې ومني

د النساء سورت: د الله قانون ته په بشپړ ډول تسليمېدل اړين دي، ځکه چې د الله قانون ته تسلمېدل، اسلام ته د غاړې اېښودلو يوه نښه ده!

الله تعالى ته د تسليمېدو څلورمه نخښه: د الله تقدير ته تسليمېدل دي، ځکه چې هر څه الله تعالى په خپل حکمت سره اندازه کړي دي، لدې امله مسلمان د الله په ټولو تقديرونو کې په ښه او بد کې الله ته تسليميږي ...

که مسلمان ته خوشحالي ورسيږي نو شکر کوي او که کوم مصيبت ورته ورسيږي صبر کوي.

که الله درته خواړه، ښه رزق، ښکلی کور، په زده کړه کې بریالیتوب، روغه سټه او یا د کورنۍ ښه او پاک غړي درکړل، نو د الله شکر ادا کړه.

او که په یو مسلمان باندې کوم تکلیف لکه ناروغي، فقر، وپره، آفت او اضطراب راشي او پدې مصیبت صبر وکړي او له الله تعالی څخه مرسته وغواړي، دا د تسلیم شوی مسلمان حالت دی چې خپل پاک رب ته تسلیم دی.

هر څه د الله پاک لخوا ټاکل شوي دي: روغتیا، ناروغي، شتمني، بې وزلي ... هر څه د هغه د تقدیر او حکمت سره سم دي، او مسلمان باید په تقدیرونو راضي وي ځکه چې الله د هغې اندازه کوونکی دی.

زمونږ پاک رب فرمایی

{إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ} ﴿٤٩﴾

{إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ} ﴿٤٩﴾

بېشکه مونږ هر شي لره، مونږ هغه په (ازلي) اندازې سره پیدا کړی دی

سورة القمر.

او الله تعالی فرمایي

{قُل لَّن يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّـهُ لَنَا} ﴿٥١﴾

{قُل لَّن يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّـهُ لَنَا} ﴿٥١﴾

ته (دوی ته) ووایه: مونږ ته به له سره مصیبت راونه رسیږي مګر هغه چې الله زمونږ لپاره لیکلی دی.

سورة التوبة.

مونږ ته به هیڅ نه رارسیږي مګر هغه څه چې الله زمونږ لپاره ټاکلي وي

او الله تعالى فرمايي

{وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَن تَمُوتَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّـهِ} ﴿١٤٥﴾

{وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَن تَمُوتَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّـهِ} ﴿١٤٥﴾

او هیڅ یو نفس لره دا اختیار نشته چې (پخپله) مړ شي مګر د الله په ارادې سره

سورة آل عمران.

اجلونه الله ټاکلي دي.

هر څه چې په کایناتو کې پیښیږي، او هره ذره چې په نړۍ کې خوځښت کوي او هره پیښه چې پیښیږي د الله په علم او د هغه په اراده، حکمت او قدرت سره پیښیږي.

زمونږ پاک رب فرمايي

{ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَّرَهُ تَقْدِيرًا} ﴿٢﴾

{ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَّرَهُ تَقْدِيرًا} ﴿٢﴾

او هر شی یې پیدا کړی دی، نو هغه یې په اندازه کړی دی، اندازه کولو سره.

سورة الفرقان.

هغه پاک ذات دی چې هر څه یې پیدا کړي او هر څه یې اندازه کړي دي او هغه څه چې وغواړي هغه کیږي او څه چې ونه غواړي هغه نه کیږي.

زه د يو مسلمان په حيث مسوولیت لرم تر څو د الله تعالی ټولو پریکړو ته غاړه کیږدم.

او پدې توګه انسان د الله په نزد مسلمان ګرځي.

او په پای کې ! زه څنګه په اسلام کې داخل شم؟

اسلام د ټولو انسانانو لپاره د الله دین دی، الله تعالی فرمایي

{إِنَّ الدِّينَ عِندَ اللَّـهِ الْإِسْلَامُ} ﴿١٩﴾

{إِنَّ الدِّينَ عِندَ اللَّـهِ الْإِسْلَامُ} ﴿١٩﴾

بېشکه (معتبر) دین د الله په نیز اسلام دی

سورة آل عمران.

اسلام هغه دین دی چې الله تعالی پرته له هغه بل دین نه مني.

{وَمَن يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَن يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ} ﴿٨٥﴾

{وَمَن يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَن يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ} ﴿٨٥﴾

او څوک چې له اسلام نه غیر (بل) دین غواړي، نو هیڅکله به هم لده نه قبول نه کړی شي او دغه کس په آخرت کې له تاوانیانو څخه دی

سورة آل عمران.

نو ځکه هر انسان باید اسلام قبول کړي.

په اسلام کې له اور څخه خلاصون او د الله د رضایت او جنت لاس ته راوړل دي.

په اسلام کې داخلېدل یو له سترو نعمتونو څخه دی، بلکې دا ستاسو په وجود کې تر ټولو لوی او مهم شی دی.

اسلام په حقیقت کې فطرت او عقل ته ورګرځیدل دي.

اسلام ته داخلېدل اسانه او رسمي مراسم او چارو ته اړتیا نه لري، یوازې انسان باید دوه د شهادت (ګواهۍ) کلمې ووایي، هغه دا چې: أشهد أن لا إله إلا الله وأشهد أن محمدًا رسول الله.

زه شاهدي ورکوم چې له الله پرته بل معبود نشته او زه شاهدي ورکوم چې محمد د الله رسول دی.

په دې توګه هغه مسلمان شو.

بیا د اسلام په عملي کولو پیل کوي.

زه سپارښتنه کوم چې د اسلام هاوس ویب پاڼه تعقیب کړئ، هر یو د خپلې ژبې مطابق، ترڅو نوی مسلمان زده کړي چې څنګه باید اسلام تطبیق کړي.

د ویب پاڼې لینک: https://islamhouse.com/ar/

فهرست

له الحاد)بې دينې (څخه اسلام ته تېښته..... 2
الحاد څه ته وايي؟ -۱ 10
په الحاد باندې څه شی عيب ګڼئ؟ -۲ 10
د خالق د شتون دليل څه شی دی؟ 12
د پيدا کولو دليل څه معنا لری؟ 12
د پاملرنې او مهارت دليل څه معنا؟..... 14
ولې د انسانانو او نورو ژوندیو موجوداتو سرچينه لومړنې ډير ساده -6
کائنات ندي؟ 18
د پاملرنې او مهارت د مثالونو بيلګې کومې دي؟-7 20
ځينې ملحدان د پاملرنې دليل باندې نيوکه کوي، وايي داسې شيان -۸
شته چې مثالي نه دي، لکه :ناروغي او زلزله؟..... 29
۹- کوم خنډ به وي که چېرته يو مادي سبب شتون ولري چې نړۍ يې
رامنځته کړي وي؛ د بيلګې په توګه :يو بل تمدن، او يا يو بل شی؟ ولې
په ځانګړې توګه ابدي معبود؟ 31
مور هغه قوانين پيژنو چې کائنات اداره کوي او مور د زلزلو -۱۰
لاملونه هم ښه پيژنو، نو کله چې قوانين پيژنو ولې خالق ته اړتيا ولرو؟
..... 33
څه شی مانع ګرځي چې تصادف دې د کائناتو د رامنځته کېدو -۱۱
سرچينه وي؟ 35
هغه ملحد ته څنګه ځواب ووايو چې وايي کاينات ابدي دي؟ -۱۲ .. 35
:ولې په خالق باندې د سببيت قانون نه تطبيقيږي؟ يا په بل عبارت -۱۳
خالق چا پيدا کړی؟..... 37
کائنات خورا لوی دي؛ مور څنګه کولی شو پخپل دې وړوکي حجم -۱۴
!سره پدې پراخه کائناتو کې د بسنټ يا مرکز حيثيت ولرو؟..... 38

ځینې ملحدین وایي :سیارې ډېرې دي، نو د احتمالاتو د نظریې له -۱۵
مخې طبیعي ده چې د ژوند لپاره دې مناسبه سیاره شتون ولري ...آیا دا
استدلال صحیح دی؟ 41
ولې ابدي خالق له یو څخه زیات نه شي کېدلای؟ -۱۶ 44
ولې دین؟ 46
څه شی مانع ګرځي چې دا اخلاق د دماغ یا ټولنې محصول وي؟ -۱۸
..... 51
د زمکې په تمدن کې له یو څخه زیات معبودان شتون لري، نو -۱۹
ولې په ځانګړي توګه په الله ایمان نېکانه ده؟ 53
که چېرته څوک یو څه وکړي چې اړتیا ورته نه لري، نو بې ځایه کار
یې وکړ !او الله مونږ ته اړتیا نه لري نو ولې یې پیدا کړي یو؟ 55
الله څنګه وپېژنو؟ -۲۱ 60
دینونه خو ډېر دي، نو اسلام ولې؟ -۲۲ 67
اسلام څه شی دی؟ -۲۳ 68
آیا په اسلام کې هغو پوښتنو ته ځواب شته چې ذهنونه یې په ځواب -۲۴
کې مشوش او بې ځوابه دي :مونږ له کومه ځایه راغلي یو؟ مونږ ولې
دلته په دې نړۍ کې یو؟ او برخلیک چېرته دی؟ 71
ته څنګه پوه شوې چې محمد صلی الله علیه وسلم د الله لخوا رسول -۲۵
دی؟ 72
څنګه پوه شم چې پر الله تعالی ایمان راوړلو باندې مکلف یم؟ -۲۶ 87
۲۷- ایا پر الله ایمان راوړل او پر انبیاوو کافر کېدل کفایت کوي؟.. 90
آیا کافر ته د ښېلو نیکو اعمالو اجر د الله تعالی لخوا ورکول کیږي؟ -۲۸
..... 93
کله چې د اسلام دین حق دی نو ولې شکونه او شبهې راولاړیږي؟ -۲۹
..... 95

۳۰- د خنګه :یو مسلمان (پیدا کړی؟ یا په بل عبارت الله ولي بدي)شر
99 ..... "ته ځواب ورکړي؟" شر قضیي
31- آیا دین د هغو دیني جګړو لامل شوی و چې یو وخت یې ټوله
104..... ځمکه په سر اخستې وه؟
۳۲- ولې مسلمانان د خپل توحیدي دین سره سره وروسته پاتې شول په
106..... داسې حال کې چې لویدیځ ډیر پرمختللی دی؟
115..... د الله تعالی د عبادت ثمره څه ده؟ -۳۳
۳۴- الله تعالی ته د تسلیمیدو نښې څه دي؟ یا په بل عبارت :تاسو څنګه
118... پوهیږئ چې تاسو په بشپړ ډول الله تعالی ته تسلیم شوي یاست؟
126..... او په پای کې !زه څنګه په اسلام کې داخل شم؟